

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

10 жовтня 2019 р.

Київ

№ 697-р

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» разом із ПРАТ «Філіп Морріс Україна», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» разом із ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» разом із ПЗП «Імперіал Тобакко Юкрейн», ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» разом із ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» (разом – Виробники), а також ТОВ «ТЕДІС Україна» своїми діями, які полягали у погодженій поведінці (діях, бездіяльності), а саме, у підтриманні Виробниками договірних відносин із поставки (дистрибуції) сигарет лише з ТОВ «ТЕДІС Україна» як єдиним (спільним) для всіх Виробників дистриб'ютором на ринку первинного продажу виробниками сигарет та створенні й підтриманні штучних бар'єрів вступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет для інших суб'єктів господарювання шляхом формулювання завищених умов для укладення договорів із потенційними дистриб'юторами, яким не відповідає і ТОВ «ТЕДІС Україна», обмежили доступ на загальнодержавний ринок первинного продажу виробниками сигарет іншим суб'єктам господарювання.

За результатами розгляду Антимонопольним комітетом України справи № 126-26.13/18-17 такі дії Відповідачів визнано антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються обмеження доступу на загальнодержавний ринок первинного продажу виробниками сигарет інших суб'єктів господарювання (покупців).

На Відповідачів накладено штрафи в загальному розмірі 6 523 001 000 грн та зобов'язано припинити порушення.

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши матеріали справи № 126-26.13/18-17 про порушення товариством з обмеженою відповідальністю «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» (ідентифікаційний код 39540982) разом із приватним акціонерним товариством «Філіп Морріс Україна» (ідентифікаційний код 00383231), публічним акціонерним товариством «Джей Ті Інтернешнл Україна» (ідентифікаційний код 14372142) разом із приватним акціонерним товариством «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» (ідентифікаційний код 19345204), приватним акціонерним товариством «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (ідентифікаційний код 20043260) разом із підприємством з іноземною інвестицією «Імперіал Тобакко Юкрейн» (ідентифікаційний код 20044494), товариством з обмеженою відповідальністю «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» (ідентифікаційний код 40102602) разом із приватним акціонерним товариством «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» (ідентифікаційний код 14333202), і товариством з обмеженою відповідальністю «ТЕДІС Україна» (ідентифікаційний код 30622532)

законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 5 частини другої статті 6 та пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (далі – Закон), та подання Департаменту розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції від 19.12.2018 № 126-26.13/18-17/477-спр/кі,

ВСТАНОВИВ:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням першого заступника Голови Комітету – державного уповноваженого від 20.02.2017 № 02/36-р розпочато розгляд справи № 126-26.13/18-17 за ознаками вчинення товариством з обмеженою відповідальністю «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» (далі – ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн») разом із приватним акціонерним товариством «Філіп Морріс Україна» (далі – ПРАТ «Філіп Морріс Україна»), публічним акціонерним товариством «Джей Ті Інтернешнл Україна» (далі – ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна») разом із приватним акціонерним товариством «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» (далі – ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна»), приватним акціонерним товариством «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (далі – ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна») разом із підприємством з іноземною інвестицією «Імперіал Тобако Юкрейн» (далі – ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн»), товариством з обмеженою відповідальністю «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» (далі – ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна») разом із приватним акціонерним товариством «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» (далі – ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки») (далі разом – Виробники), і товариством з обмеженою відповідальністю «ТЕДІС Україна» (далі – ТОВ «ТЕДІС Україна») порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 статті 50 та пунктом 5 частини другої статті 6 Закону, у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання (покупців).
- (2) Згідно з розпорядженням першого заступника Голови Комітету – державного уповноваженого від 26.10.2017 № 02/212-р «Про проведення перевірки та створення комісії» та планом проведення перевірки, на підставі пунктів 8.12, 20 і 24 Положення про порядок проведення перевірок додержання законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 25.12.2001 № 182-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.02.2002 за № 139/6427 (із змінами), з метою забезпечення доказів у справі № 126-26.13/18-17, у період з 26.10.2017 до 30.11.2017 проведено позапланову виїзну перевірку (далі – Перевірка) Української асоціації виробників тютюнових виробів «Укртютюн» (ідентифікаційний код 03081460) (далі – Асоціація).
Матеріали, отримані за результатом проведеної позапланової виїзної перевірки, відповідно до Акта № 8 від 05.12.2017 долучено до справи № 126-26.13/18-17.
- (3) Розпорядженням першого заступника Голови Комітету – державного уповноваженого від 02.07.2018 № 02/118-р залучено до участі у справі № 126-26.13/18-17 як третю особу товариство з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Львівська тютюнова фабрика ЛТД» (далі – ТОВ «ТД «Львівська тютюнова фабрика ЛТД») (ідентифікаційний код 36929041).
- (4) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17166 надіслано ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (5) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17168 надіслано ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

На копію витягу з подання з попередніми висновками ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» та ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» листом від 28.01.2019 № 71/01 (зареєстрований у Комітеті 28.01.2019 за № 8-01/75-кі) надали заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (6) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17170 надіслано ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг України» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

На копію витягу з подання з попередніми висновками ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг України» листом від 12.02.2019 № 2315/19ЦКО (зареєстрований у Комітеті 13.02.2019 за № 8-01/137-кі) надало заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (7) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17172 надіслано ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

На копію витягу з подання з попередніми висновками ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» листом від 12.02.2019 № 1751/19КО (зареєстрований у Комітеті 13.02.2019 за № 8-01/138-кі) надало заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (8) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17173 надіслано ПРАТ «Філіп Морріс Україна» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (9) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17175 надіслано ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

На копію витягу з подання з попередніми висновками ПРАТ «Філіп Морріс Україна» та ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» листом від 15.02.2019 № 933603 (зареєстрований у Комітеті 19.02.2019 за № 8-01/155-кі) надали заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (10) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17180 надіслано ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

На копію витягу з подання з попередніми висновками ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» листом від 31.01.2019 № 30/19 (зареєстрований у Комітеті 31.01.2019 за № 8-01/1315) надало Комітету свої заперечення на подання з попередніми висновками у справі.

- (11) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17181 надіслано ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

На копію витягу з подання з попередніми висновками ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн» листом від 30.01.2019 № 20/Д (зареєстрований у Комітеті 31.01.2019 за № 8-01/1316) надало заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (12) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17190 надіслано ТОВ «ТЕДІС Україна» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

На копію витягу з подання з попередніми висновками ТОВ «ТЕДІС Україна» листом від 08.01.2019 № 18/ГО/ЮД (зареєстрований у Комітеті 10.01.2019 за № 8-01/294) надало заперечення на подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.

- (13) Листом від 20.12.2018 № 143-29/02-17191 надіслано ТОВ «ТД «Львівська тютюнова фабрика ЛТД» копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 126-26.13/18-17.
- (14) Протягом січня – вересня 2019 року Комітетом здійснено ознайомлення уповноважених представників Відповідачів з матеріалами справи № 126-26.13/18-17 та опрацьовано заперечення Відповідачів на подання з попередніми висновками у справі.

2. Відповідачі

- (15) Відповідачами у справі є такі суб'єкти господарювання:

- (а) **товариство з обмеженою відповідальністю «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн»** (ідентифікаційний код 39540982, адреса: 04070, м. Київ, вул. Спаська, буд. 30).

Як вбачається з відомостей щодо ТОВ «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн», які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), основним видом діяльності товариства є оптова торгівля тютюновими виробами (код КВЕД 46.35);

відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань ТОВ «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн» є дочірньою компанією компанії «Філіп Морріс С.А.» (Швейцарія) із часткою у статутному капіталі 99,99 відсотка;

- (б) **приватне акціонерне товариство «Філіп Морріс Україна»** (ідентифікаційний код 00383231, адреса: 62482, Харківська обл., сел. Докучаєвське, Польовий в'їзд, буд. 1).

Як вбачається з відомостей щодо ПРАТ «Філіп Морріс Україна», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є виробництво тютюнових виробів (код КВЕД 12.00);

відповідно до відомостей з електронного ресурсу Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/>) ПРАТ «Філіп Морріс Україна» є дочірньою компанією компанії «Філіп Морріс Брендс Сарл» (Швейцарія) із часткою у статутному капіталі 99,99 відсотка.

Отже, ТОВ «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн» та ПРАТ «Філіп Морріс Україна» пов'язані між собою відносинами контролю, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», тобто є єдиним суб'єктом господарювання (далі – група компаній Філіп Морріс);

- (в) **публічне акціонерне товариство «Джей Ті Інтернешнл Україна»** (ідентифікаційний код 14372142, адреса: 39605, Полтавська обл., м. Кременчук, вул. 1905 року, буд. 19).

Як вбачається з відомостей щодо ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є виробництво тютюнових виробів (код КВЕД 12.00);

відповідно до відомостей з електронного ресурсу Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/>) ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» є дочірньою компанією компанії «JT International Holding B.V.» (Нідерланди) із часткою у статутному капіталі 99,99 відсотка.

- (г) **приватне акціонерне товариство «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна»** (ідентифікаційний код 19345204, адреса: 04070, м. Київ, вул. Спаська, буд. 30а).

Як вбачається з відомостей щодо ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є виробництво тютюнових виробів (код КВЕД 12.00).

Відповідно до відомостей з електронного ресурсу Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/>) ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» є дочірньою компанією компанії «JT International Holding B.V.» (Нідерланди) із часткою у статутному капіталі 100,00 відсотків.

Отже, ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» та ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» пов'язані між собою відносинами контролю, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», тобто є єдиним суб'єктом господарювання (далі – група компаній Джей Ті);

- (д) приватне акціонерне товариство «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»** (ідентифікаційний код 20043260, адреса: 03026, м. Київ, вул. Академіка Заболотного, буд. 35).

Як вбачається з відомостей щодо ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є виробництво тютюнових виробів (код КВЕД 12.00).

Відповідно до відомостей з електронного ресурсу Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/>) ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» є дочірньою компанією компанії «Імперіал Тобакко Оверсіз Холдінгз Лімітед» (Велика Британія) із часткою у статутному капіталі 99,94 відсотка;

- (е) підприємство з іноземною інвестицією «Імперіал Тобако Юкрейн»** (ідентифікаційний код 20044494, адреса: 03026, м. Київ, вул. Академіка Заболотного, буд. 35).

Як вбачається з відомостей щодо ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є оптова торгівля тютюновими виробами (код КВЕД 46.35).

Відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн» є дочірньою компанією компанії «Імперіал Тобакко Оверсіз Холдінгз Лімітед» (Велика Британія) із часткою у статутному капіталі 100,00 відсотків.

Отже, ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» та ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн» пов'язані між собою відносинами контролю, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», тобто є єдиним суб'єктом господарювання (далі – група компаній Імперіал Тобакко);

- (ж) товариство з обмеженою відповідальністю «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна»** (ідентифікаційний код 40102602, адреса: 01014, м. Київ, вул. Болсуновська, буд. 13-15).

Як вбачається з відомостей щодо ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є оптова торгівля тютюновими виробами (код КВЕД 46.35);

відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» є дочірньою компанією компанії «Бритіш Американ Тобакко Інтернешнл Холдінгс (ЮКЕЙ) Лімітед» (Велика Британія) із часткою у статутному капіталі 100,00 відсотків;

- (з) **приватне акціонерне товариство «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки»** (ідентифікаційний код 14333202, адреса: 17502, Чернігівська обл., м. Прилуки, вул. Незалежності, буд. 21).

Як вбачається з відомостей щодо ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є виробництво тютюнових виробів (код КВЕД 12.00).

Відповідно до відомостей з електронного ресурсу Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (<https://smida.gov.ua/>) з IV кварталу 2010 року по II квартал 2016 року ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» була дочірньою компанією компанії «Брітїш Америкен Тобако (Гамбург Інтернешнл) ГмБХ» (Німеччина) із часткою у статутному капіталі 99,98 відсотка.

З III кварталу 2016 року ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» є дочірньою компанією компанії «Precis (1814) Limited» (Велика Британія), яка, у свою чергу, пов'язана відносинами контролю з British American Tobacco p.l.c Group¹.

Отже, ТОВ «Брітїш Америкен Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» та ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» пов'язані між собою відносинами контролю, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», тобто є єдиним суб'єктом господарювання (далі – група компаній Брітїш Америкен Тобакко)

(далі група компаній Філіп Морріс, група компаній Джей Ті, група компаній Імперіал Тобакко, група компаній Брітїш Америкен Тобакко разом також – Виробники);

- (и) **товариство з обмеженою відповідальністю «ТЕДІС УКРАЇНА»** (ідентифікаційний код 30622532, адреса: 65044, м. Одеса, просп. Шевченка, буд. 4а.

Як вбачається з відомостей щодо ТОВ «ТЕДІС Україна», які містяться в ЄДР, основним видом діяльності товариства є оптова торгівля тютюновими виробами (код КВЕД 46.35).

- (16) Отже, Відповідачі є суб'єктами господарювання у розумінні статті 1 Закону.

3. Опис ринку, на якому діють Відповідачі

- (17) Як зазначалося в розділі 2 цього рішення, Відповідачі здійснюють діяльність, пов'язану з виробництвом та/або реалізацією тютюнових виробів.
- (18) Основні засади державної політики щодо регулювання виробництва, експорту, імпорту, оптової і роздрібною торгівлі тютюновими виробами, забезпечення їх високої якості та захисту здоров'я громадян, а також посилення боротьби з незаконним виробництвом та обігом тютюнових виробів на території України визначено Законом України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» (далі в цьому розділі – Закон).

Згідно зі статтею 1 Закону тютюнові вироби – це сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування.

¹ <https://beta.companieshouse.gov.uk/company/03835524/filing-history>

За функціональним призначенням тютюнові вироби розподіляються на тютюнові вироби для куріння, нюхання, смоктання чи жування. Тютюнові вироби для куріння не є подібними тютюновим виробам для нюхання, смоктання чи жування за функціональним призначенням і споживчими характеристиками.

Основну частку у виробництві та споживанні тютюнових виробів в Україні становлять сигарети з фільтром, сигарети без фільтру та цигарки.

Тобто, товаром, що є об'єктом аналізу, є тютюнові вироби, а саме сигарети, які обертаються на території України.

- (19) Оптова торгівля – це діяльність із придбання і відповідного перетворення (у разі потреби) товарів для наступної їх реалізації суб'єктам господарювання роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам господарювання.

Роздрібна торгівля – це діяльність із продажу товарів безпосередньо громадянам та іншим кінцевим споживачам для їх особистого некомерційного використання незалежно від форми розрахунків, у тому числі на розлив у ресторанах, кафе, барах, інших суб'єктах господарювання громадського харчування.

Відповідно до зазначеного Закону діяльність із виробництва, імпорту, експорту, оптової та роздрібною торгівлі тютюновими виробами може здійснюватися суб'єктами господарювання всіх форм власності за наявності відповідних ліцензій, а самі тютюнові вироби є підакцизним товаром.

Суб'єкти господарювання, які здійснюють виробництво та/або імпорт тютюнових виробів, здійснюють реалізацію тютюнових виробів суб'єктам господарювання оптової і роздрібною торгівлі за наявності ліцензії на оптову торгівлю.

Отже, учасниками сфери обігу сигарет є виробники, імпортери, оптові реалізатори.

- (20) Товарними межами ринку, враховуючи, що виробники здійснюють реалізацію відповідного товару оптовим покупцям, є *ринок первинного продажу виробниками сигарет*.

- (21) Територіальними (географічними) межами, зокрема ринку первинного продажу виробниками сигарет, є територія України, оскільки:

- фізичні і технічні характеристики товарної групи роблять можливим і доцільним придбання та споживання сигарет у межах загальнодержавного ринку України;
- якість і споживчі властивості сигарет при транспортуванні не змінюються, а тому переміщення попиту на цю товарну групу між територіями, які входять до загальнодержавного ринку України, є можливим;
- рівень цін на аналогічні марки сигарет у межах України є однаковим або відрізняється несуттєво, що, крім іншого, пояснюється наявністю максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби, які діють на всій території України та які встановлюють виробники у зв'язку з оподаткуванням тютюнових виробів акцизним податком;
- не існує розподілу споживачів сигарет та торгових партнерів дистриб'ютора сигарет за місцем їх розташування;
- рівень цін на певні сигарети на територіях суміжних країн відрізняється (є вищим) від рівня цін в Україні, можливість переміщення пропозиції товару (товарної групи) між цими територіями обмежена;
- транспортування сигарет у межах України не має помітного впливу на рівень якості та споживчі властивості зазначеного товару, а також відсутні бар'єри для переміщення товару з одного регіону України (в якому товар виробляється) в

інший (де товар реалізується). Визначальним є те, що спроможність до переміщення або попиту сигарет, або пропозиції щодо цієї товарної групи в межах України є вищою та рівнозначною щодо окремих регіонів України порівняно зі спроможністю їх до переміщення відносно територій суміжних країн.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку первинного продажу виробниками сигарет є межі *загальнодержавного ринку України*.

- (22) Часовими межами досліджуваного ринку є 2010 – 2016 роки.
- (23) Комітетом у рамках справи № 126-26.13/28-16 було досліджено ланцюги поставки сигарет від виробників до кінцевих споживачів у періоди до 2013 року та з 2013 по вересень 2015 року, які показують стрімку зміну структури ринку, що призвела до монополізації ринку дистрибуції сигарет ТОВ «ТЕДІС Україна».
- (24) Зазначене стало підставою для початку розгляду справи № 126-26.13/18-17 згідно з розпорядженням першого заступника Голови Комітету – державного уповноваженого від 20.02.2017 № 02/36-р.
- (25) У періоди до 2013 року та з 2013 по вересень 2015 року ланцюги поставки сигарет від виробників до кінцевих споживачів були такими:

- (26) Аналіз передумов структурних змін на ринку первинного продажу виробниками сигарет наведено в наступному розділі.

4. Встановлення антиконкурентних узгоджених дій

4.1. Вихід ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (зараз – ТОВ «ТЕДІС Україна») на ринок первинного продажу виробниками сигарет України

- (27) Вихід ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» на ринок первинного продажу виробниками сигарет України розпочався з отримання ряду дозволів на концентрацію та дозволів на пов'язані з концентраціями узгоджені дії. Перший дозвіл на концентрацію ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» було отримано 16.11.2010 (про що зазначено нижче). Процес отримання дозволів завершено 23.11.2011.
- (28) 16.11.2010 рішенням № 593-р Комітет надав дозвіл компанії «Megapolis Holdings (Overseas) Limited» (далі – компанія «Megapolis») (м. Нікосія, Кіпр) на концентрацію у вигляді придбання частки у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю «Поділля-Тютюн» (далі – ТОВ «Поділля-Тютюн») (м. Тернопіль, Україна, ідентифікаційний код 30622532), що забезпечує перевищення 50 відсотків голосів у вищому органі управління ТОВ «Поділля-Тютюн».

У вказаному рішенні, зокрема, зазначалося:

«За інформацією заявників:

компанія «Megapolis» здійснює управління корпоративними правами суб'єктів господарювання, з якими пов'язана відносинами контролю, та не здійснює господарської діяльності на території України;

компанія «Megapolis» пов'язана відносинами контролю із:

компанією «Trussell Investments Limited» (м. Нікосія, Кіпр), яка здійснює інвестиційну діяльність та не здійснює господарської діяльності на території України;

суб'єктами господарювання - нерезидентами України, які утворюють групу компаній «Мегаполіс», яка здійснює діяльність із оптової торгівлі тютюновими виробами, пивом та безалкогольними напоями та не здійснює діяльності з виробництва, придбання та реалізації товарів (робіт, послуг) на території України;

іншими суб'єктами господарювання - нерезидентами України, які не здійснюють господарської діяльності на території України;

фізичною особою - громадянином Росії;

учасники концентрації не пов'язані відносинами контролю з іншими суб'єктами господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», крім зазначених».

- (29) Після здійснення зазначеної концентрації ТОВ «Поділля-Тютюн» 18.02.2011 було перейменоване на товариство з обмеженою відповідальністю «Торгова компанія «Мегаполіс-Україна» (ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна»), а пізніше – з 24.05.2016 – на товариство з обмеженою відповідальністю «ТЕДІС Україна».
- (30) Отже, на момент виходу на товарні ринки України у 2010 році ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (у 2016 р. перейменоване на ТОВ «ТЕДІС Україна») не здійснювало господарської діяльності на території України, що дає підстави зробити висновок про відсутність відповідної ділової репутації (частка ТОВ «Поділля-Тютюн» у загальних обсягах реалізації виробниками на момент поглинання компанією «Megapolis» була 10 - 15 відсотків) на ринку первинного продажу виробниками сигарет і будь-якого досвіду роботи як національного дистриб'ютора.

4.2. Визначення ТОВ «ТЕДІС Україна» як єдиного покупця на загальнодержавному ринку первинного продажу виробниками сигарет шляхом обмеження доступу на зазначений ринок інших суб'єктів господарювання Виробниками та ТОВ «ТЕДІС Україна» протягом 2010 – 2011 років

- (31) Кожен із суб'єктів господарювання, перелічених у розділі 2 цього рішення, реалізує власні вироблені сигарети самостійно та/або через юридичних осіб, з якими він є єдиним суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону, а саме:
- ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» – через ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна»;
 - АТ «Імперіал Тобако Продакшн Україна» – через ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн»;
 - ПРАТ «Філіп Морріс Україна» – самостійно, а з липня 2015 року – через ТОВ «ФМСД»;
 - ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» – самостійно, а з 2016 року – ТОВ «Бритіш Американ Тобако Сейлз Енд Маркетинг Україна».
- (32) За інформацією, наданою ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн, ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПРАТ «Філіп Морріс Україна», ТОВ «Бритіш Американ Тобако Сейлз Енд Маркетинг Україна» та ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» на вимоги Комітету², протягом 2010 – 2011 років реалізація сигарет зазначеними суб'єктами господарювання здійснювалася не тільки ТОВ «ТЕДІС Україна» (див. рис. 1), а й іншим суб'єктам господарювання – оптовим покупцям.

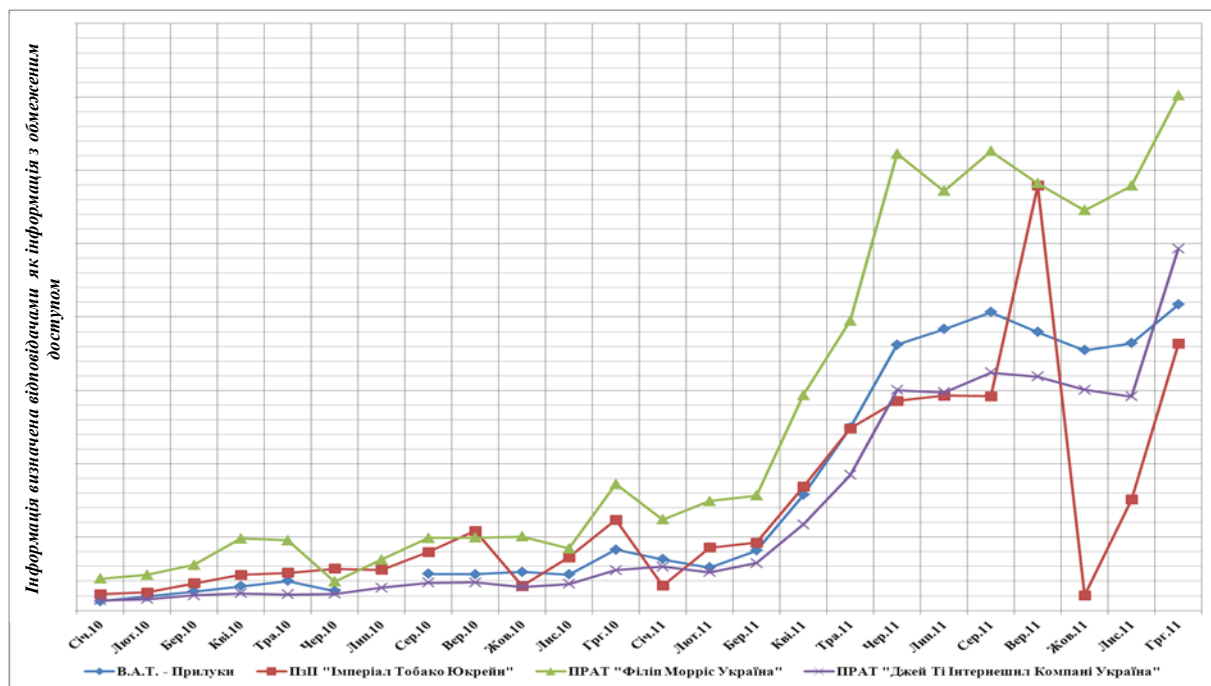

Рис. 1. Показники обсягів реалізації сигарет ТОВ «ТЕДІС Україна» у 2010 – 2011 роках (тис. грн)

- (33) Аналіз зазначеної інформації демонструє, що починаючи з 01.01.2011, обсяги реалізації сигарет Виробниками на користь ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (пізніше перейменоване на ТОВ «ТЕДІС Україна») почали стрімко зростати.

² Лист ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн» від 28.08.2017 вх. № 8-143/739-кі, лист ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» від 31.08.2017 вх. № 8-143/758-кі, лист ПРАТ «Філіп Морріс Україна» від 19.09.2017 вх. № 8-01/796-кі, лист ТОВ «Бритіш Американ Тобако Сейлз Енд Маркетинг Україна» та ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» від 05.09.2017 вх. № 8-143/766-кі.

4.3. Поведінка ТОВ «ТЕДІС Україна» та інших суб'єктів господарювання – оптових покупців на ринку первинного продажу виробниками сигарет у 2010 – 2011 роках

(34) Зазначена в розділі 4.2 цього рішення раптова зміна структури ринку первинного продажу виробниками сигарет стала можливою завдяки проведенню на цьому ринку ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (пізніше перейменоване на ТОВ «ТЕДІС Україна») та іншими суб'єктами господарювання певних організаційних дій.

4.3.1. Дії ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (ТОВ «ТЕДІС Україна»)

4.3.1.1. Збільшення зареєстрованих місць зберігання тютюнових виробів (ліцензованих складів)

- (35) Порядок та механізм реєстрації місць зберігання тютюнових виробів передбачено Порядком ведення Єдиного державного реєстру місць зберігання, затвердженим наказом Державної податкової адміністрації України № 251 від 28.05.2002 (із змінами).
- (36) Єдиний державний реєстр місць зберігання (далі – Єдиний реєстр) – це перелік місць, що використовуються для зберігання спирту, та приміщень, що використовуються для зберігання алкогольних напоїв та тютюнових виробів, який містить відомості про місцезнаходження місць зберігання та відомості про заявників.
- (37) Для внесення місць зберігання тютюнових виробів до Єдиного реєстру суб'єктів підприємницької діяльності заява подається до Департаменту контролю за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів Державної податкової адміністрації України. Разом із заявою подаються: нотаріально посвідчена копія ліцензії на відповідний вид діяльності та копія документа, що підтверджує право користування цим приміщенням (договір оренди, свідоцтво на право власності та інше).
- (38) Довідка про внесення місця зберігання тютюнових виробів до Єдиного реєстру видається протягом семи календарних днів від дати подання заяви.
- (39) За наявною в Комітеті інформацією (лист ДФС України від 19.09.2017 вх. № 11-143/9093), місця зберігання тютюнових виробів ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (ТОВ «ТЕДІС Україна») почали значно зростати приблизно з березня 2011 року, як зображено на рисунку 2.

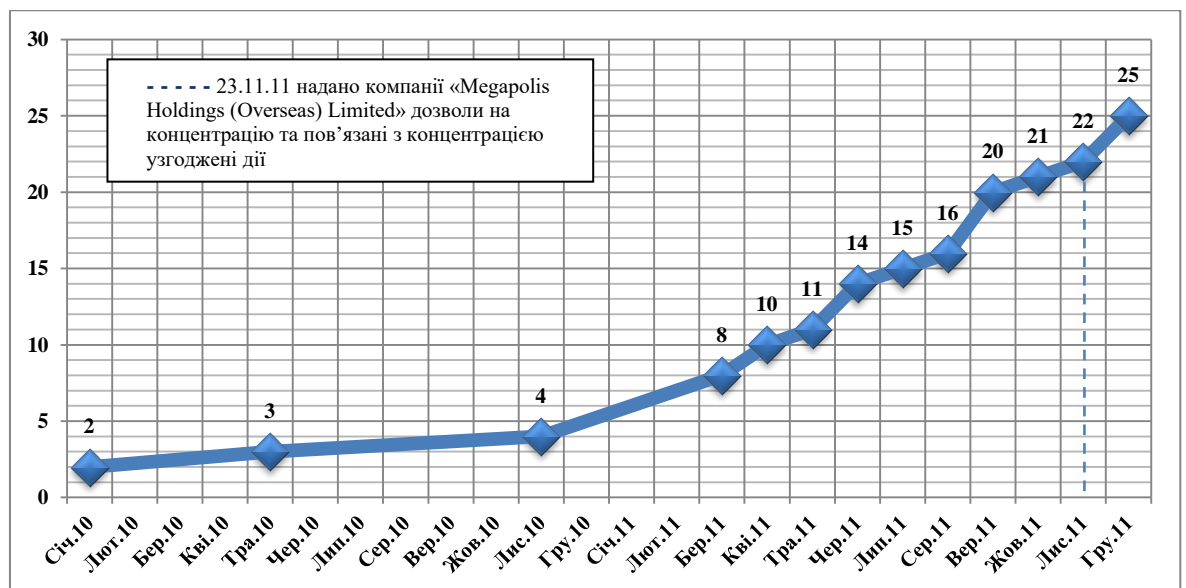

Рис. 2. Показники збільшення зареєстрованих місць зберігання тютюнових виробів ТОВ «ТЕДІС Україна» у 2010 – 2011 роках

- (40) Тобто, кількість зареєстрованих місць ТОВ «ТЕДІС Україна» для зберігання оптових партій тютюнових виробів за 2010 – 2011 роки зростає з 2 на початку зазначеного періоду до 25 на грудень 2011 року (тобто, у 12,5 разу за 2 роки).

4.3.1.2. Раптове збільшення штатного чисельного складу працівників ТОВ «ТЕДІС Україна»

- (41) Відповідно до пункту 1 розділу 3 Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 14.04.2015 № 435 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 11.04.2016 № 441), страхувальники, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами (крім цивільно-правового договору, укладеного з ФО - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань), у частині подання Звіту за таких осіб, зобов'язані формувати та подавати до органів доходів і зборів Звіт протягом 20 календарних днів, що настають за останнім днем звітного періоду.
- (42) За наданою інформацією з бази даних реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування (лист Пенсійного фонду України від 03.11.2017 вх. № 11-143/10830), збільшення штатного чисельного складу працівників ТОВ «ТЕДІС Україна» спостерігається з лютого по травень 2011 року, а саме: у березні кількість працівників зростає на 5 %, у квітні на 35,2 %, в травні – 29,8 %, як зображено на рисунку 3.

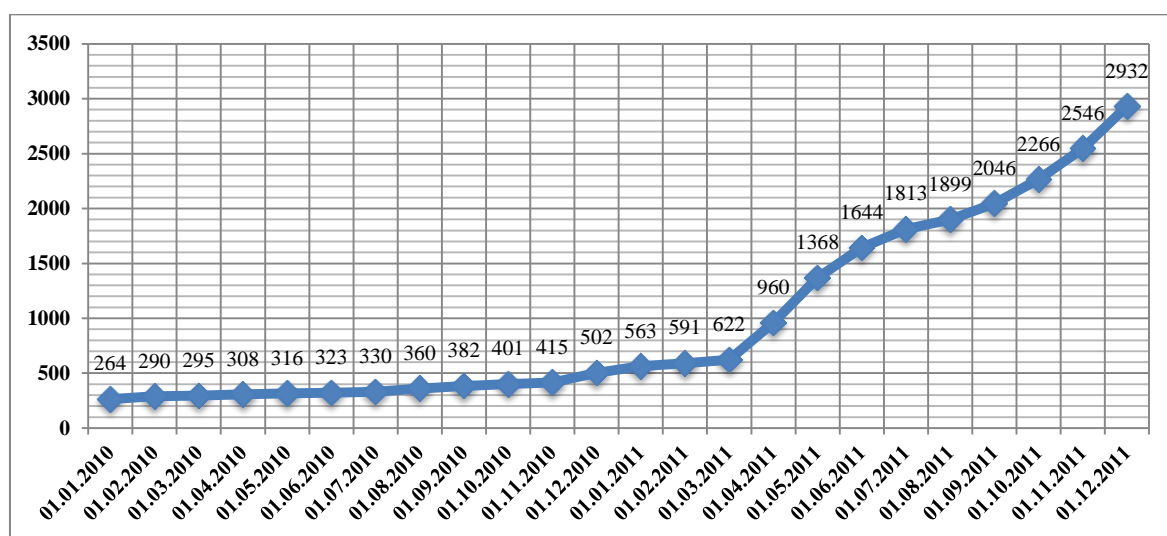

Рис. 3. Показники збільшення штатного чисельного складу працівників ТОВ «ТЕДІС Україна» у 2010 – 2011 роках

- (43) У 2010 - 2011 роках інформацію про наявність вільних робочих місць (вакантних посад) підприємства, установи, організації подавали за формою № 3-ПН «Звіт про наявність вакансій» (далі – форма №3-ПН), затвердженою наказом Міністерства праці та соціальної політики від 19.12.2005 № 420, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.12.2005 за № 1534/11814 (втратив чинність від 12.07.2017 у зв'язку із набуттям чинності наказом Міністерства соціальної політики від 31.05.2013 № 316 «Про затвердження форми звітності № 3-ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)» та Порядку її подання», зареєстрованому у Міністерстві юстиції України 17.06.2013 за № 988/23520).

- (44) На підставі інформації із форм № 3-ПН, поданих роботодавцями, формується загальнодержавна база вакансій Єдиної інформаційно-аналітичної системи державної служби зайнятості (далі – ЄІАС).
- (45) За даними ЄІАС, підприємством ТОВ «ТЕДІС Україна» за період з 01.01.2010 по 31.12.2011 до державної служби зайнятості подано 34 вакансії (у 2010 році - одна вакансія, у 2011 році – 33 вакансії), з яких 19 вакансій – укомплектовано за сприяння служби зайнятості, як зображено на рисунку 4 (лист ДСЗ Міністерства соціальної політики України від 14.12.2017 вх. № 6-143/12460).

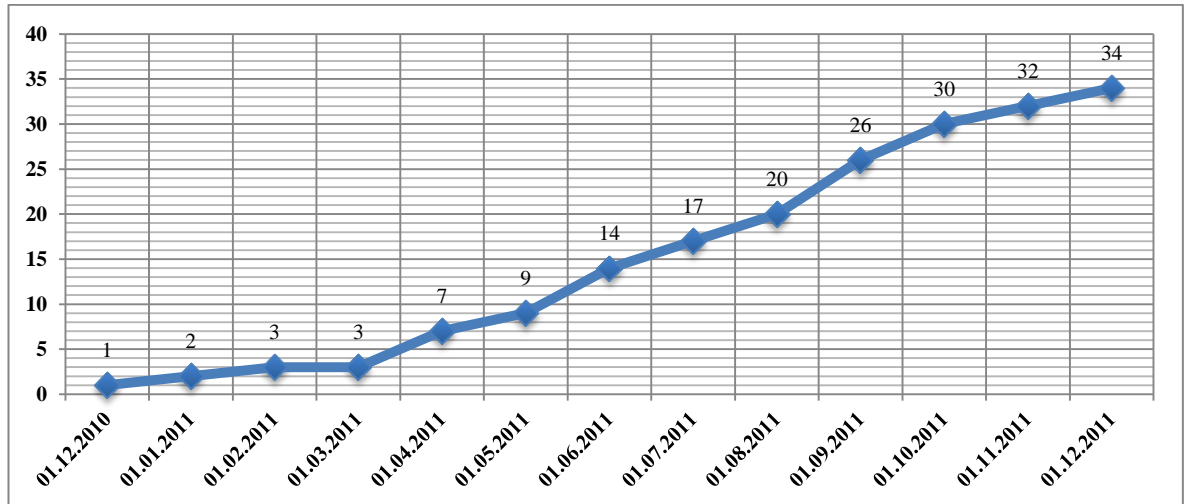

Рис. 4. Показники поданих вакансій ТОВ «ТЕДІС Україна» до обласних центрів зайнятості у 2010 – 2011 роках

- (46) Подані вакансії до центру зайнятості були заявлені в переважній більшості по Тернопільській області (Тернопіль - місце розташування на той час центрального офісу ТОВ «ТЕДІС Україна») і стосувалось в основному посад бухгалтерів. Зростання поданих вакансій спостерігається з квітня 2011 року.
- (47) Динаміка нарощування матеріальних і трудових ресурсів ТОВ «ТЕДІС Україна» протягом 2010 – 2011 років (див. рис. 2 – 4) у цілому співвідноситься з динамікою обсягів реалізації сигарет ТОВ «ТЕДІС Україна» (див. рис. 1), зазначені криві є подібними (див. рис. 5).

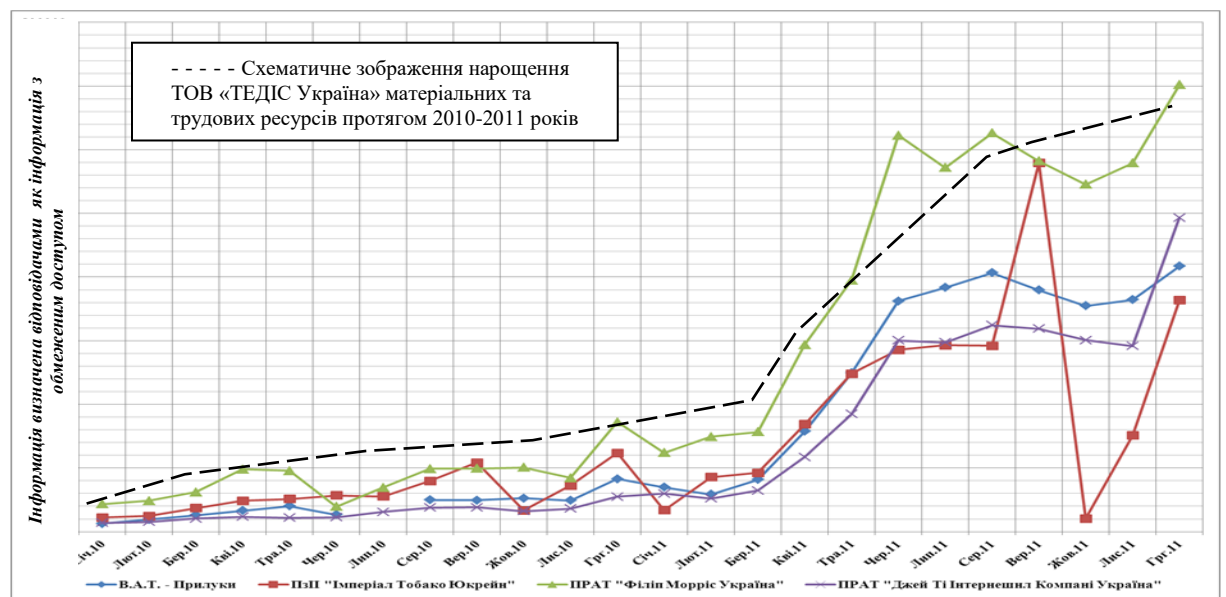

Рис. 5. Динаміка збільшення матеріальних і трудових ресурсів та обсягів реалізації сигарет ТОВ «ТЕДІС Україна» протягом 2010-2011 років (див. рис. 1-5)

- (48) Отже, кількість осіб, що перебували у трудових відносинах з ТОВ «ТЕДІС Україна», у період з 01.01.2010 по 31.12.2011 зростає з 264 до 2 932 працівників (тобто за 2 роки – більш ніж в 11 разів).

4.3.1.3. Збільшення зареєстрованих ТОВ «ТЕДІС Україна» транспортних засобів

- (49) Статтею 34 Закону України «Про дорожній рух» передбачено, що власники транспортних засобів та особи, які використовують їх на законних підставах, зобов'язані зареєструвати (перереєструвати) належні їм транспортні засоби протягом десяти діб після придбання, митного оформлення, одержання транспортних засобів або виникнення обставин, що потребують внесення змін до реєстраційних документів.
- (50) Державна реєстрація транспортних засобів здійснюється на підставі пунктів 6-32 Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 1998 року № 1388 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. № 1371).
- (51) За наданою Головним сервісним центром Міністерства внутрішніх справ України інформацією з бази даних АІС «Національний банк даних «Автомобіль» (лист від 31.10.2017 вх. № 6-143/10685), раптове збільшення зареєстрованих ТОВ «ТЕДІС Україна» транспортних засобів відбулось у березні 2011 року, а саме кількість зареєстрованих транспортних засобів зростає на 83,7 %, як зображено на рисунку 6.

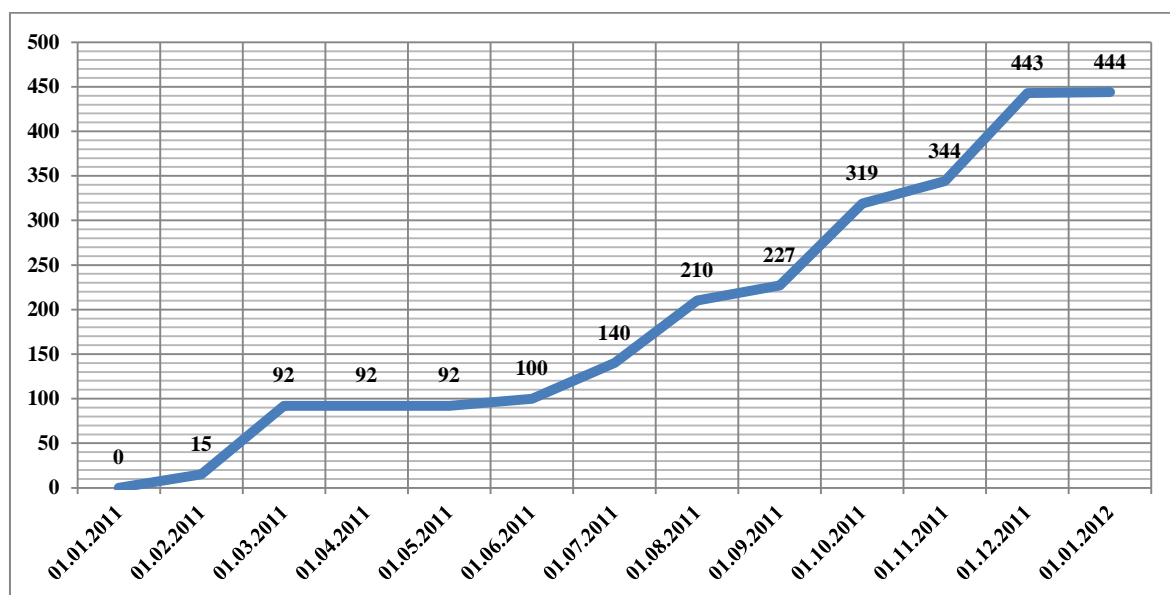

Рис. 6. Показники збільшення зареєстрованих транспортних засобів ТОВ «ТЕДІС Україна» у 2011 – 2012 роках

- (52) Отже, за 2011 рік кількість транспортних засобів ТОВ «ТЕДІС Україна» зростає з 0 до 444, тобто на січень 2012 року ТОВ «ТЕДІС Україна» було зареєстровано 444 транспортних засоби.
- (53) За інформацією, наданою Виробниками, менше ніж за рік (протягом 2010 – 2011 рр.) ринкова частка ТОВ «ТЕДІС Україна» стрімко та суттєво зростає. Порівняння питомої ваги ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (з 2016 р. – ТОВ «ТЕДІС Україна») та 5 найбільших дистриб'юторів кожного виробника на ринку первинного продажу виробниками сигарет у натуральному вимірі протягом 2010 – 2011 років підтверджує стрімке зростання частки ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (ТОВ «ТЕДІС Україна»).

- (54) Така поведінка ТОВ «ТЕДІС Україна» щодо інвестицій у швидке нарощування значної матеріально-технічної бази, трудових ресурсів та стрімкого зростання обсягів продажу сигарет, яка за звичайних умов на конкурентному ринку (без застосування новітніх технологій або виходу на ринок з унікальним продуктом) містить суттєві ризики та є доцільною лише за умови впевненості ТОВ «ТЕДІС Україна» у швидкому отриманні ним значної частки на ринку, що на тлі одночасної масової відмови інших дистриб'юторів від договорів купівлі-продажу свідчить про відсутність протидії конкурентів та бездіяльність виробників щодо монополізації ринку первинного продажу виробниками сигарет.
- (55) Враховуючи, що на момент виходу на ринок первинного продажу виробниками сигарет (2010 р.) ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (з 2016 р. – ТОВ «ТЕДІС Україна») не мало ні досвіду здійснення діяльності на ринку первинного продажу виробниками сигарет, ні відповідної ділової репутації (частка ТОВ «Поділля-Тютюн» у загальних обсягах реалізації виробниками на момент поглинання компанією «Megapolis» була 10 – 15 відсотків), ні сформованої матеріально-технічної бази, ні будь-якого унікального продукту, таке масштабне інвестування ТОВ «ТЕДІС Україна» у розвиток свого бізнесу протягом одного року (збільшення зареєстрованих місць для зберігання оптових партій тютюнових виробів у 12,5 разу, збільшення штатної чисельності працівників у понад 11 разів, нарощування автомобільного парку з 0 до 444 одиниць) було можливим за умови впевненості Товариства у відсутності ризиків для інвестицій та досягненні кінцевого результату, а саме монополізації ринку первинного продажу виробниками сигарет, зокрема, за рахунок відсутності протидії конкурентів та згоди Виробників на зміну моделі роботи з великою кількістю дистриб'юторів на модель роботи з одним єдиним для всіх дистриб'ютором.

4.3.2. Дії інших суб'єктів господарювання – оптових покупців

- (56) Як зазначалося в пункті 32 цього рішення, виробники протягом 2010 – 2011 років реалізовували сигарети не тільки ТОВ «ТЕДІС Україна», а й іншим суб'єктам господарювання – оптовим покупцям.
- (57) З метою з'ясування переліку суб'єктів господарювання, яким ТОВ «ФМСД» разом із ПРАТ «Філіп Морріс Україна», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» разом із ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», АТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» разом із ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн», ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» разом із ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» реалізовували оптом сигарети на території України протягом 2010 – 2011 років, Комітетом було направлено Виробникам вимоги про надання такої інформації.
- (58) Згідно з наданою інформацією³, кількість дистриб'юторів на ринку первинного продажу виробниками сигарет за кожним виробником наведена в таблиці 1.

³ Лист ПРАТ «Філіп Морріс Україна» вх. № 8-01/796-кі від 19.09.2017, лист ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» вх. № 8-143/758-кі від 31.08.2017, лист ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн» вх. № 8-143/739-кі від 28.08.2017, лист ВАТ вх. № 8-143/766-кі від 05.09.2017.

Кількість дистриб'юторів на ринку первинного продажу виробниками сигарет у 2010-2011 рр.

Таблиця 1

Дистрибутори	В.А.Т. - Прилуки		Філіп Морріс		Джей Ті		Імперіал Тобакко	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
ТОВ "ПЕРША РОЗДРІБНО-ТОРГВЕЛЬНА МЕРЕЖА"								
СТ ГОСТОМЕЛЬСЬКЕ								
ПП ВКФ Злагода								
Концерн "Алмі"								
ФОП Лисакова Олена Павлівна								
МП ТОВ "Фірма Лія"								
ПП "Вест Лайн Дистриб'юшн"								
ПП "Деметра"								
ПП "Злагода"								
ПП "Піонер-Трейд"								
ПП "ФАВОРИТ ПЛЮС"								
ПП "Фортуна плюс"								
ПП Шутка Володимир Леонідович								
ТзОВ "Віана, ЛТД"								
ТзОВ "Закарпатська Продовольча Група"								
ТзОВ "Закарпатська потюнова компанія"								
ТзОВ "Київ-Захід"								
ТзОВ "Кортес"								
ТзОВ "Поділля-Тютюн"								
ТзОВ "Прикарпатський Торговий Дім"								
ТзОВ "Пріма Лтд"								
ТОВ "Альтернатіва"								
ТОВ "ВАТЕСС"								
ТОВ "Вега-Плюс"								
ТОВ "Вересень Плюс"								
ТОВ "Вест-Тобакко-Груп"								
ТОВ "Волинь Табак"								
ТОВ "ВТФ АНКОР"								
ТОВ "Ефект"								
ТОВ "Колумб"								
ТОВ "КОМЕРЦ ДЕДЕТАЙЛ"								
ТОВ "НВП Енерготехніка"								
ТОВ "Одін"								
ТОВ "РЕТЕЙЛ АЛЬЯНС"								
ТОВ "СОТТА-ПЛЮС"								
ТОВ "СХІДНО-ЛОГІСТИЧНА ГРУПА"								
ТОВ "ТП "Нова Торгівельна Мережа"								
ТОВ "ТРЕЙДІНГ СОЛЮШЕНС"								
ТОВ "УКР-ТРЕЙД"								
ТОВ "ЭФФЕКТ"								
ТОВ "Юкрейн Тобакко Груп"								
ТОВ МАГАЗИН #477								
ТОВ МЕТРО Кеш енд Кері Україна								
ТОВ МКП "ПРОЗЕРПІНА"								
ТОВ ТД "ФАВОРИТ"								
ТОВ ТК "МЕГАПОЛІС"								
ТОВ Торговий дім "Агаєв"								
ФАВОРИТ ТД ООО								
ФОП Бугаєвський Сергій Олександрович								
ФОП Голомовза Євгенія Василівна								
ФОП Гриненко Юрій Анатолійович								
ФОП Малафаєв Андрій Олексійович								
ФОП Писаренко Світлана Валентинівна								
ФОП Попудр'ібо Віталій Борисович								
ФОП Попудр'ібо Ярослав Борисович								
ФОП Сич Микола Іванович								
Всього								

(59) Отже, у 2010 році ВАТ реалізувало сигарети за прямими договорами [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єктам

господарювання, ПРАТ «Філіп Морріс Україна» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єктам господарювання, ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єктам господарювання, ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єктам господарювання.

У 2011 році ВАТ реалізувало сигарети за прямими договорами [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єктам господарювання, ПРАТ «Філіп Морріс Україна» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єктам господарювання, ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єкту господарювання, ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] суб'єкту господарювання.

- (60) Як свідчать матеріали справи № 126-26.13/18-17, одночасно з нарощуванням ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (з 2016 р. – ТОВ «ТЕДІС Україна») своєї ринкової частки до Виробників протягом 2010 – 2011 років надходять численні листи від інших суб'єктів господарювання – дистриб'юторів щодо припинення договорів поставки або щодо дострокового виходу з тютюнового бізнесу; при цьому листи, які надсилалися такими суб'єктами господарювання Виробникам, мають нехарактерну схожість між собою та були надіслані майже в один часовий проміжок, коли обсяги реалізації сигарет виробниками ТОВ «ТЕДІС Україна» почали стрімко зростати (див. рис. 7).

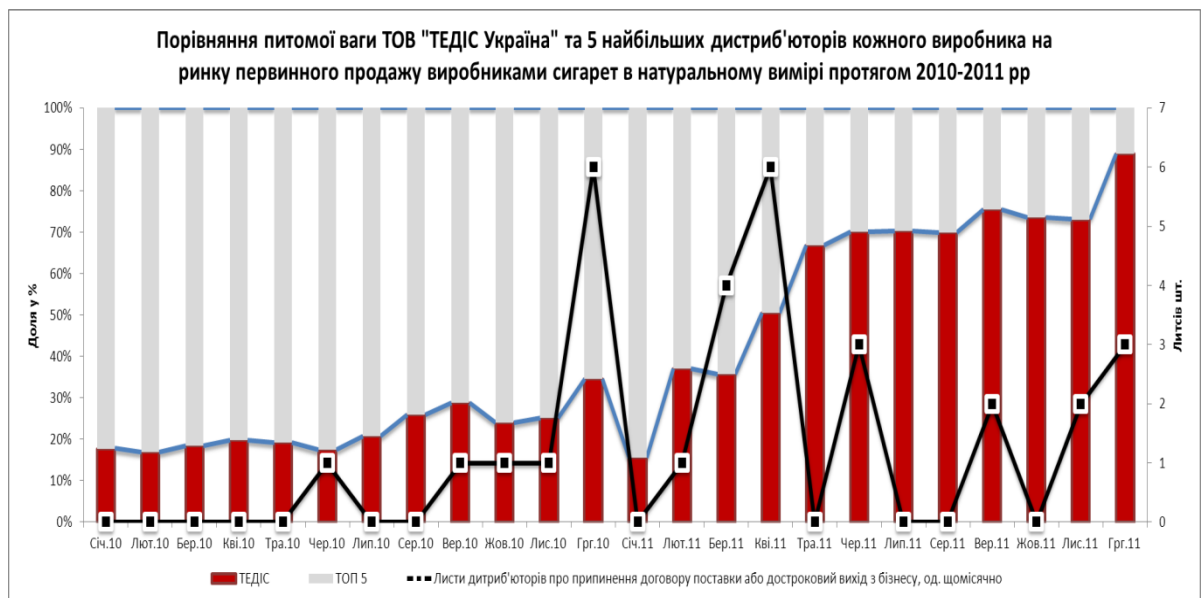

Рис. 7. Зміна питомої ваги ТОВ «ТЕДІС Україна» та 5 найбільших дистриб'юторів кожного виробника

- (61) 23.11.2011 рішеннями №№ 697-р, 698-р, 699-р, 700-р про надання дозволів на концентрацію та рішеннями №№ 701-р, 702-р, 703-р, 704-р про надання дозволів на пов'язані з концентраціями узгоджені дії⁴ Комітет надав компанії «Мегаполіс»

⁴ Рішенням від 20.11.2018 № 641 у зв'язку із тим, що обставини, на підставі яких було прийнято рішення від 23.11.2011 №№ 701-р, 702-р, 703-р, 704-р про надання дозволів на узгоджені дії строком на 10 років, вже не існують (конкурентний у 2011 році ринок первинного продажу виробниками сигарет до початку 2013 року був монополізований Групою «Мегаполіс»), Комітет переглянув зазначені рішення та скасував їх як такі, що юридично закріплюють сталі тривалі (строком на 10 років, до 23.11.2021) бар'єри для входу на ринок потенційних конкурентів монополіста ТОВ «ТЕДІС Україна». Постановою Північного апеляційного господарського суду від 19.09.2019 у справі № 910/1646/19 позовну заяву ТОВ «ТЕДІС Україна» про визнання недійсним та скасування рішення Комітету від 20.11.2018 № 641 про перегляд рішень від 23.11.2011 №№ 701-р, 702-р, 703-р, 704-р було залишено без задоволення.

(м. Нікосія, Кіпр), яка була пов'язана відносинами контролю з ТОВ «Торгова компанія «Мегаполіс-Україна» (на сьогодні – ТОВ «ТЕДІС Україна»), дозволи на набуття контролю над частиною суб'єктів господарювання – оптових покупців тютюнових виробів, а саме:

- товариством з обмеженою відповідальністю «Донбаська Логістична Група» (ідентифікаційний код 37902502);
- товариством з обмеженою відповідальністю «Східно-логістична група» (ідентифікаційний код 37434446);
- малим підприємством у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю «Фірма Лія» (ідентифікаційний код 20336647);
- малим підприємством у вигляді товариства з обмеженою відповідальністю «Фірма Кортес» (ідентифікаційний код 23125537);
- товариством з обмеженою відповідальністю «Тютюн Дистриб'юшн» (ідентифікаційний код 37877094);
- товариством з обмеженою відповідальністю науково – виробничого підприємства «Енерготехніка» (ідентифікаційний код 22678151);
- товариством з обмеженою відповідальністю «Українська Тютюнова Компанія-КР» (ідентифікаційний код 37861435);
- товариством з обмеженою відповідальністю «Колумб Плюс» (ідентифікаційний код 37899652);
- товариством з обмеженою відповідальністю «Колумб» (ідентифікаційний код 31296299);
- фізичною особою – громадянином України Бугаєвським С.О. (ідентифікаційний код 2707911057).

(62) Як наслідок, починаючи з 2013 року, Виробники стали продавати всі вироблені ними сигарети єдиному для всіх та практично єдиному дистриб'ютору, який залишився на ринку первинного продажу виробниками сигарет, – ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (з 2016 р. – ТОВ «ТЕДІС Україна») (див. табл. 2).

Зміна кількості дистриб'юторів Виробників з 2010 по 2016 роки

Таблиця 2

Виробники	Кількість дистриб'юторів						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Філіп Морріс	[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]			1	1	1	1
Джей Ті	[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]						
В.А.Т. – Прилуки	[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]						
Імперіал Тобакко	[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]						

4.3.3. Реакція Виробників та Асоціації на стрімкі зміни у структурі ринку первинного продажу виробниками сигарет

(63) Незважаючи на налагоджену довгострокову співпрацю і сталий характер відносин між Виробниками та дистриб'юторами та на стрімку зміну структури ринку первинного

продажу виробниками сигарет з конкурентного на монопольний після 2010 року у зв'язку з виходом на ринок первинного продажу виробниками сигарет ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (з 2016 р. – ТОВ «ТЕДІС Україна»), жодним із Виробників не було вчинено будь-яких дій принаймні, щодо з'ясування причин виходу інших дистриб'юторів із ринку первинного продажу виробниками сигарет або припинення дії укладених договорів. Ураховуючи зазначене, така ситуація виглядає такою, що не відповідає ustalеним стосункам між партнерами.

- (64) Крім того, виключно Виробники є членами Української асоціації виробників сигарет «Укртютюн», яка створена з метою представництва та захисту прав і законних інтересів компаній-членів у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями в Україні, іноземними та міжнародними організаціями, а також участі у формуванні та розвитку нормативно-правової бази у сферах, пов'язаних із діяльністю компаній-членів.

Для досягнення статутних цілей Асоціація забезпечує аналіз чинного законодавства, правозастосовної практики, а також внесених на розгляд органів публічної влади нормотворчих ініціатив у сфері регулювання господарської діяльності та підприємництва.

- (65) За результатами проведеної Комітетом позапланової перевірки Асоціації, членами якої є виключно Виробники, встановлено, що нею укладено значну кількість різноманітних договорів щодо аналізу різних аспектів діяльності ринку первинного продажу виробниками сигарет – інформаційних, консалтингових тощо. Разом із цим у матеріалах і документах Асоціації за 2010 – 2011 роки відсутня будь-яка інформація щодо фундаментальної зміни або принаймні запланованої зміни структури ринку первинного продажу виробниками сигарет, яка свідчила б про занепокоєність Асоціації стосовно змін, які відбувалися на ринку первинного продажу виробниками сигарет, а саме перехід від співпраці з великою кількістю оптових покупців до співпраці з одним – ТОВ «ТЕДІС Україна», та, відповідно, про ризики такого переходу для діяльності Виробників у вигляді потрапляння у залежність від єдиного покупця, та наслідків для ринку первинного продажу виробниками сигарет у цілому.
- (66) При цьому, як встановлено Комітетом, при значно менших змінах або навіть можливості змін на ринку первинного продажу виробниками сигарет Асоціація вживає заходів щодо оцінки таких змін та їх можливих наслідків для зазначеного ринку. Відповідно до інформації та матеріалів, отриманих під час проведення перевірки Асоціації, наради з членами Асоціації проходять з питань, що належать до статутної компетенції Асоціації, *[інформація визначена суб'єктом господарювання як інформація з обмеженим доступом]*, послуг із проведення аналізу можливого впливу незаконної торгівлі тютюновими виробами на економіку України тощо.
- (67) Відсутність будь-якого реагування Виробників, у тому числі в межах Асоціації, щодо прогнозування та перспектив, на дії ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (з 2016 р. – ТОВ «ТЕДІС Україна») стосовно здійснених концентрацій та на дії інших учасників ринку щодо їх виходу з ринку первинного продажу виробниками сигарет, що призвело до стрімкої (протягом одного року) зміни структури ринку первинного продажу виробниками сигарет з конкурентного на монополізований, підтверджується поінформованістю та погодженістю поведінки щодо зміни структури ринку між Виробниками і ТОВ «ТЕДІС Україна».

4.4. Встановлене рішенням Антимонопольного комітету України від 16.12.2016 № 551-р монополіне (домінуюче) становище ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку дистрибуції сигарет

- (68) Комітетом за результатами розслідування у справі № 126-26.13/28-16 прийнято рішення від 16.12.2016 № 551-р (далі – Рішення № 551-р).
- (69) Рішенням визнано, що ТОВ «ТЕДІС Україна» (до 24.05.2016 – товариство з обмеженою відповідальністю «Торгова компанія «Мегаполіс-Україна») за період з 2013 року по вересень 2015 року займало монополіне (домінуюче) становище на ринку дистрибуції сигарет у територіальних межах України і зловживало своїм монополіним (домінуючим) становищем на цьому ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, а також шляхом часткової відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання, що призвело до обмеження конкурентоспроможності, ущемлення інтересів покупців ТОВ «ТЕДІС Україна» – оптових і роздрібних торговців.
- (70) У Рішенні № 551-р Комітет дійшов, зокрема, таких висновків:

виробники сигарет, а саме: ПРАТ «Філіп Морріс Україна», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна», ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. - Прилуки», здійснюючи реалізацію сигарет власного виробництва самостійно та/або через юридичних осіб, з яким вони є єдиними суб'єктами господарювання, у розумінні статті 1 Закону, мають значні обсяги виробництва сигарет: протягом 2013 - вересня 2015 року – понад 99 % сукупного обсягу виробництва сигарет в Україні (п. 62 Рішення № 551-р).

Починаючи з 2013 року, понад 99 відсотків сигарет, вироблених в Україні, Виробники реалізують виключно ТОВ «ТЕДІС Україна» (п. 70 Рішення № 551-р).

Жоден із суб'єктів господарювання, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», починаючи з 2013 року, не мав можливості придбати сигарети Філіп Морріс, Джей Ті, Імперіал Тобакко та В.А.Т. безпосередньо у Виробників (п. 72 Рішення № 551-р).

- (71) Рішення № 551-р було оскаржене ТОВ «ТЕДІС Україна» у судовому порядку (справа № 910/3047/17), але рішенням господарського суду міста Києва від 31.05.2017, залишеним без змін постановою Київського апеляційного господарського суду від 09.02.2018, у позовних вимогах ТОВ «ТЕДІС Україна» було відмовлено повністю. Постановою Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду від 19.06.2018 касаційну скаргу ТОВ «ТЕДІС Україна» було задоволено частково, змінено пункт 6 резолютивної частини рішення Комітету (виключено конкретизацію змісту зобов'язання з усунення причин виникнення та припинення порушення⁵); у решті позовних вимог відмовлено. При цьому Касаційний господарський суд прямо відзначив таке: *«Касаційна інстанція погоджується з висновками місцевого і апеляційного господарських судів про відсутність підстав для визнання оспорюваного рішення недійсним у частинах, що стосуються: зайняття ТОВ “ТЕДІС Україна” монополіного (домінуючого) становища на певному ринку; визнання його дій зловживанням монополіним (домінуючим) становищем; накладення на позивача штрафу за відповідне порушення; зобов'язання позивача припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції»*.

⁵ «Рішення Антимонопольного комітету України від 16.12.2016 зі справи № 551-р “Про порушення законодавства про захист економічної конкуренції та накладення штрафу” визнати недійсним у частині таких слів, вміщених у пункті 6 цього рішення: “що має базуватися на аналізі співвідношення прибутковості та витрат за кожним напрямом діяльності, виокремлюючи, зокрема реалізацію кінцевим споживачам та реалізацію на умовах самостійного вивозу”. У решті позову відмовити».

- (72) Отже, висновок Комітету про наявність у ТОВ «ТЕДІС Україна» монопольного (домінуючого) становища на загальнодержавному ринку дистрибуції сигарет з 2013 року по вересень 2015 року, із часткою 99,43 %, залишено судами без змін. Постанова Верховного Суду від 19.06.2018 є остаточною, набрала законної сили й оскарженню не підлягає.
- (73) Тобто, рішенням Комітету № 551-р встановлено, що ТОВ «ТЕДІС Україна» вже принаймні із січня 2013 року займало фактично монопольне становище на ринку дистрибуції сигарет, будучи єдиним покупцем сигарет у Виробників.

4.5. Дії Виробників протягом 2012 - 2015 років

- (74) При функціонуванні ринку раптова зміна його структури, як правило, відбувається під впливом державного регулювання або зовнішніх факторів. Зміна під впливом поведінки гравців ринку, як правило, має більш тривалий поступовий характер. На ринку первинного продажу виробниками сигарет зміни мали стрімкий характер. Така зміна структури ринку в цьому випадку відбулася внаслідок переходу Виробників із системи роботи з багатьма дистриб'юторами на роботу з одним дистриб'ютором, єдиним для всіх конкуруючих Виробників. Обізнаність Виробників та погодженість їх дій з ТОВ «ТЕДІС Україна» підтверджується таким:

- вихід на ринок первинного продажу виробниками сигарет нового гравця, з відсутньою відповідною діловою репутацією (частка ТОВ «Поділля-Тютюн» у загальних обсягах реалізації виробниками на момент поглинання компанією «Megapolis» була 10 - 15 відсотків), досвідом роботи на цьому ринку, масовий вихід із ринку первинного продажу виробниками сигарет наявних дистриб'юторів протягом короткого періоду часу, а саме з червня 2010 по грудень 2011 року;
- відсутність реагування на ці події Виробників, хоча дистрибуція є надзвичайно важливою ланкою руху сигарет до споживача, враховуючи значну кількість підприємств роздрібної торгівлі та їх місцезнаходження по всій території України;
- стрімке збільшення частки ТОВ «ТЕДІС України» на відповідному ринку.

За таких умов наступним кроком з метою закріплення структури ринку первинного продажу виробниками сигарет з одним дистриб'ютором є підвищення бар'єрів доступу на такий ринок для нових дистриб'юторів, зокрема від Виробників.

- (75) Як встановлено під час розслідування справи № 126-26.13/28-16, інші суб'єкти господарювання (оптові й роздрібні торговці) неодноразово зверталися до Виробників із пропозиціями розглянути можливість співпраці щодо прямих поставок сигарет без посередників і дистриб'юторів, за результатами розгляду яких отримували відповіді від Виробників щодо необхідності надання документів, проведення обговорень, зустрічей, переговорів. При цьому, як зазначено в Рішенні № 551-р, на 16 грудня 2016 року (дата прийняття Комітетом Рішення № 551-р) жодним із Виробників не було укладено жодного прямого договору на придбання / реалізацію сигарет із жодним іншим суб'єктом господарювання, крім ТОВ «ТЕДІС Україна» (п. 118 Рішення № 551-р).
- (76) Як встановлено в Рішенні № 551-р (п.п. 111 – 121), **найсуттєвішим бар'єром для вступу інших, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», учасників на ринок дистрибуції сигарет є обмеження, пов'язані з необхідністю відповідати вимогам до дистриб'ютора(ів), які висувають Виробники.**
- (77) Кожен із Виробників висуває до потенційних покупців (дистриб'юторів) вимоги (критерії), які суттєво не відрізняються між собою, зокрема:
- (пряма) поставка (доставка) сигарет не тільки у великі міста, а й у селища міського типу та села;

- закупівля сигарет в обсягах, визначених Виробником(ами);
- наявність стабільного фінансового стану, можливість придбавати сигарети за попередньою оплатою, надання банківської гарантії, відстрочка платежу контрагентам;
- наявність складських приміщень, що забезпечують якісне (без змін споживчих характеристик) зберігання сигарет;
- проведення логістичних операцій, сканування, відвантаження;
- наявність власних чи орендованих транспортних засобів;
- обов'язок щодо створення резервного запасу сигарет на складах (безперебійність дистрибуції);
- надання інформації Виробникам щодо обсягів реалізації сигарет з метою планування подальшого виробництва;
- здійснення обліку руху сигарет для зменшення незаконної торгівлі.

Виходячи зі змісту вимог (критеріїв), Виробники надають дистрибуційній складовій статус першочергової та необхідної передумови для укладення Виробниками прямих договорів з іншими, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», суб'єктами господарювання.

Виробники наділили ТОВ «ТЕДІС Україна» функцією єдиного дистриб'ютора сигарет та фактично відмовили в безпосередньому доступі до вироблених ними сигарет всім іншим суб'єктам господарювання (оптовим і роздрібним торговцям).

Інші суб'єкти господарювання - оптові й роздрібні торговці - обмежені у прямому доступі до придбання сигарет безпосередньо у Виробників, змушені їх придбавати у ТОВ «ТЕДІС Україна» (або навіть у його покупців) і є повністю економічно залежними від нього.

Отже, починаючи з 2013 року, понад 99 відсотків вироблених в Україні сигарет Виробники реалізують виключно ТОВ «ТЕДІС Україна», завдяки чому саме ТОВ «ТЕДІС Україна» визначає умови подальшого обороту сигарет для учасників кожної ланки ланцюга каналів збуту сигарет.

- (78) З метою з'ясування відповідності дій Виробників, що полягають в оприлюдненні Проектів умов відбору контрагентів у редакціях, які не сприяють розвитку конкуренції, та/або бездіяльності Виробників у частині запровадження проконкурентних критеріїв та укладання прямих договорів з іншими учасниками ринку, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», Виробникам було направлено вимоги про надання інформації.
- (79) Згідно з інформацією, наданою Виробниками:⁶
- Виробники конкурують між собою за кінцевого споживача в роздрібних точках, яких загалом близько 70 тисяч по Україні;
 - в умовах законодавчої заборони реклами тютюнових виробів Виробники конкурують між собою шляхом встановлення максимальних роздрібних цін, укладання договорів із роздрібними торговцями на надання послуг (сервісні договори) про розміщення сигарет у місцях продажу, якістю продукту (дизайн

⁶ Лист Філіп Морріс від 20.01.2017 № Ю2001/17-13 (вх. № 8-01/928 від 31.01.2017); листи Джей Ті від 20.01.2017 б/н (вх. № 8-126/39-кі від 24.01.2017) та від 27.01.2017 № 31/00 (вх. № 8-01/954 від 31.01.2017); лист Імперіал Тобакко від 13.01.2017 № 23/Д (вх. № 8-126/398 від 16.01.2017); лист В.А.Т. від 20.01.2017 № 0034/17 ЦКО (вх. № 8-126/581 від 23.01.2017).

упаковки, типи фільтрів, якість суміші), а також шляхом надання представниками Виробників консультацій споживачам;

- Виробники жодним чином не конкурують між собою за дистриб'ютора;
 - робота з єдиним для всіх дистриб'ютором відповідає бізнес-моделі кожного з Виробників і політиці щодо недопущення обмеження конкуренції;
 - ТОВ «ТЕДІС Україна» відповідає практично всім критеріям, які Виробники висувають до дистриб'ютора;
 - ТОВ «ТЕДІС Україна» не отримує грошової винагороди за виконання дистриб'юторських функцій, але має право на власну маржу з продажів сигарет своїм покупцям, яку Виробники не контролюють;
 - відсутність прямих договорів з іншими (крім ТОВ «ТЕДІС Україна») суб'єктами господарювання пояснюється орієнтацією Виробників на партнерів - дистриб'юторів, які можуть забезпечити належні платіжні умови і щільне покриття роздрібних точок по всій території України (включно з комерційно менш привабливими віддаленими районами), а також відсутністю конкурентних комерційних пропозицій від інших учасників ринку;
 - Виробники контролюють виконання ТОВ «ТЕДІС Україна» своїх дистриб'юторських функцій лише шляхом контролю наявності сигарет у точках роздрібною реалізації, незалежно від того, яким чином і ким саме сигарети туди було доставлено.
- (80) Водночас, відповідно до пунктів 192-193, 206 Рішення № 551-р, *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.
- Так, за 10 місяців 2015 року обсяги сигарет, які Покупці самостійно вивозили із складів ТОВ «ТЕДІС Україна», становили майже 8 % загального обсягу реалізованих ТОВ «ТЕДІС Україна» сигарет.
- (81) Крім того, відповідно до пункту 206 Рішення № 551-р, близько 50 % загального обсягу реалізованих ТОВ «ТЕДІС Україна» сигарет реалізується ним вроздріб (тобто не ідентифікованим покупцям) через магазини-склади на території своїх регіональних структурних підрозділів.
- (82) Отже, до **58 %** сигарет Виробників від загального обсягу їх реалізації було у **2015 році реалізовано ТОВ «ТЕДІС Україна» на території своїх магазинів і магазинів-складів, без їх фактичної доставки транспортом ТОВ «ТЕДІС Україна» у віддалені села і селища, усупереч вимозі, яку всі без винятку Виробники висувають до потенційних дистриб'юторів, а саме: можливість здійснення (прямої) поставки (доставки) сигарет не тільки у великі міста, а й у віддалені райони (селища міського типу та села).**
- (83) Враховуючи наведене, ТОВ «ТЕДІС Україна» не відповідає одному з основних критеріїв, які Виробники висувають до потенційних дистриб'юторів (і через невідповідність яким жоден інший суб'єкт господарювання, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», не має можливості придбавати сигарети безпосередньо у виробників), а саме, **ТОВ «ТЕДІС Україна» не виконує функцій дистриб'ютора в частині поставки сигарет Виробників до роздрібних точок продажу по всій території України (включно з найвіддаленішими населеними пунктами).**
- (84) Зазначені вище обставини, які було встановлено під час розслідування справи № 126-26.13/28-16 і відображено в Рішенні № 551-р, вказують на:
- скорочення кожним Виробником протягом 2012 - 2013 років кількості прямих контрактів (договорів поставки, дистриб'юторських договорів) на реалізацію

сигарет до одного (ТОВ «ТЕДІС Україна»), єдиного для всіх Виробників, які є конкурентами, внаслідок чого ТОВ «ТЕДІС Україна» з 2013 року стало монополістом на загальнодержавному ринку дистрибуції сигарет (із часткою понад 99 %);

- встановлення Виробниками схожих критеріїв до потенційних покупців (у т.ч. поставка (доставка) сигарет у віддалені райони), яким не відповідає жоден із суб'єктів господарювання, внаслідок чого жоден інший суб'єкт господарювання не може вийти на ринок дистрибуції сигарет та/або придбавати сигарети безпосередньо у Виробників, а змушений купувати їх у ТОВ «ТЕДІС Україна» (або у його покупців);
- невідповідність (часткову) самого ТОВ «ТЕДІС Україна» критеріям, встановленим Виробниками до покупців (дистриб'юторів), та невиконання (неповне виконання) ним своїх дистриб'юторських функцій (продаж до 58 % обсягу сигарет без жодної доставки покупцям, шляхом самовивозу або вроздріб), одностороннє (без погодження з покупцями) застосування ТОВ «ТЕДІС Україна» обмежень реалізації обсягів замовлених сигарет при відсутності альтернативних джерел придбання, без уваги до цього Виробників.

(85) Отже, Виробники, працюючи з єдиним та спільним для всіх них дистриб'ютором (ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна») (з 24.05.2016 – ТОВ «ТЕДІС Україна»), добровільно відмовились від конкуренції між собою за дистриб'ютора, самостійно зробивши себе повністю залежними від єдиного для всіх Виробників дистриб'ютора, який завдяки цьому одержав моносонічну⁷ ринкову владу щодо Виробників. При цьому Виробники сформулювали та виставляють вимоги до дистриб'юторів, яким не відповідає жоден із суб'єктів господарювання, включно з ТОВ «ТЕДІС Україна», створивши тим самим штучний бар'єр виходу на ринок первинного продажу виробниками сигарет для інших суб'єктів господарювання – потенційних дистриб'юторів.

З 2014 року Комітетом:

- надано Виробникам та ТОВ «ТК «Мегаполіс Україна» рекомендації від 11.11.2014 № 31-рк щодо вжиття заходів стосовно приведення відносин із реалізації тютюнових виробів у відповідність із вимогами законодавства про захист економічної конкуренції;
- надано ПРАТ «Філіп Морріс Україна», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна», ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн», ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» рекомендації від 29.09.2015 № 15-рк щодо оприлюднення ними у відкритих інформаційних джерелах умови (зокрема, вимоги, критерії, процедури, строки) відбору контрагентів серед суб'єктів господарювання, що мають ліцензії на право оптової торгівлі тютюновими виробами, для поставки та дистрибуції тютюнових виробів;
- прийнято рішення від 16.12.2016 № 551-р, яким визнано, що з 2013 року по вересень 2015 року (включно) ТОВ «ТЕДІС Україна» займало монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку дистрибуції сигарет та зловживало ним (неконфіденційна версія публічно оприлюднена). Зазначене рішення підтримали суди 3 інстанцій (у тому числі Верховний суд України).

Незважаючи на обізнаність Виробників щодо визнання Комітетом ТОВ «ТЕДІС Україна» монополістом, застосування заходів відповідальності за зловживання монопольним (домінуючим) становищем, усвідомлюючи негативні наслідки зловживання ТОВ «ТЕДІС Україна» для конкуренції, ущемлення інтересів оптових і

⁷ Моносонія (від давньогр. *μόνος* (монос) «один» + *ὄψωνία* (опсонія) «придбання»)) – ситуація на ринку, за якої кільком потенційним продавцям, що конкурують між собою, протистоїть лише один покупець («моносоніст») або група покупців, які спільно приймають рішення.

роздрібних торговців, декларуючи принципи беззаперечного і сумлінного дотримання міжнародних комплайнс стандартів (включаючи обов'язкові рішення органів державної влади), виробники свідомо продовжували здійснювати первинний продаж сигарет виключно ТОВ «ТЕДІС Україна» і утримувалися від дій, спрямованих на покращення / розвиток конкурентного середовища / усунення негативних наслідків / бар'єрів / зменшення негативного впливу ринкової влади ТОВ «ТЕДІС Україна» на оптових і роздрібних торговців.

З урахуванням того, що зловживання ТОВ «ТЕДІС Україна» полягало в тому числі в обмеженні обсягів реалізації замовлених покупцями сигарет при відсутності альтернативних джерел придбання, такі дії виробників не є характерними для ринкової конкурентної поведінки, коли кожен учасник-конкурент зацікавлений в ефективності збуту свого товару по кожному каналу реалізації від виробника – через дистриб'ютора / оптовика / роздріб - до кінцевого споживача.

- (86) Отже, динаміка дій ТОВ «ТЕДІС Україна» із стрімкого нарощування ринкової частки негайно після виходу у 2010 році на конкурентний за своєю структурою ринок первинного продажу виробниками сигарет, що підтверджується повною впевненістю у відсутності протидії наявних на ринку первинного продажу виробниками сигарет конкурентів та Виробників; стрімке збільшення обсягів реалізації Виробниками сигарет саме ТОВ «ТЕДІС Україна», що призвело до фактично повної монополізації ТОВ «ТЕДІС Україна» ринку первинного продажу виробниками сигарет найпізніше із січня 2013 року; відсутність будь-якої реакції Виробників чи Асоціації у відповідь на швидку фундаментальну зміну структури ринку первинного продажу виробниками сигарет з конкурентного на монопольний у січні 2013 року (виникнення єдиного (монопсонічного) покупця сигарет, від якого Виробники є повністю залежними); висунення Виробниками вимог до потенційних дистриб'юторів, які є завищеними і не виконуються у тому числі ТОВ «ТЕДІС Україна», а також продовження, незважаючи на жодні обставини, співпраці щодо реалізації переважної більшості всіх вироблених сигарет саме з ТОВ «ТЕДІС Україна», – **усі ці обставини в сукупності свідчать про узгодженість дій Виробників, які свідомо відмовилися від конкуренції за дистриб'ютора, та ТОВ «ТЕДІС Україна», спрямованих на набуття та збереження монопольного становища ТОВ «ТЕДІС Україна» як єдиного покупця сигарет у Виробників і недопущення виходу на ринок первинного продажу виробниками сигарет інших суб'єктів господарювання – дистриб'юторів.**

4.6. Вплив антиконкурентних узгоджених дій Виробників та ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринок первинного продажу виробниками сигарет

4.6.1. Наслідки для Виробників

- (87) За умов наявності на ринку первинного продажу виробниками сигарет одного дистриб'ютора з однаковими умовами реалізації сигарет роздрібним покупцям та наявності максимально роздрібних цін (далі – МРЦ) структура формування ціни для виробників стає прозорою, що дозволяє їм знизити рівень цінової конкуренції між собою.
- (88) Також, як встановлено під час розгляду справи № 143-26.13/124-14 та, відповідно, зазначено в Рекомендаціях Комітету від 11.11.2014 № 31-рк:

...Аналіз тенденцій обсягів реалізації тютюнових виробів основними учасниками ринку свідчить про те, що у 2013 році порівняно з 2012 роком ринок тютюнових виробів України характеризувався тенденцією до скорочення обсягів реалізованої продукції. Так, загальний обсяг продажів тютюнових виробів

виробниками/дистриб'юторами – відповідачами у справі протягом 2012-2013 років в кількісному виразі знизився на 11 відсотків.

Падіння обсягів реалізації стосувалося кожного з виробників / дистриб'юторів – відповідачів у справі. Зокрема, обсяги реалізації тютюнових виробів у 2013 році порівняно з 2012 роком знизилися у ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» на [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка, у ПрАТ «А/Т «В.А.Т. - Прилуки» – на [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотків, у ПрАТ «Філіп Морріс Україна» – на [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка, у ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» – на [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка (рис. 1).

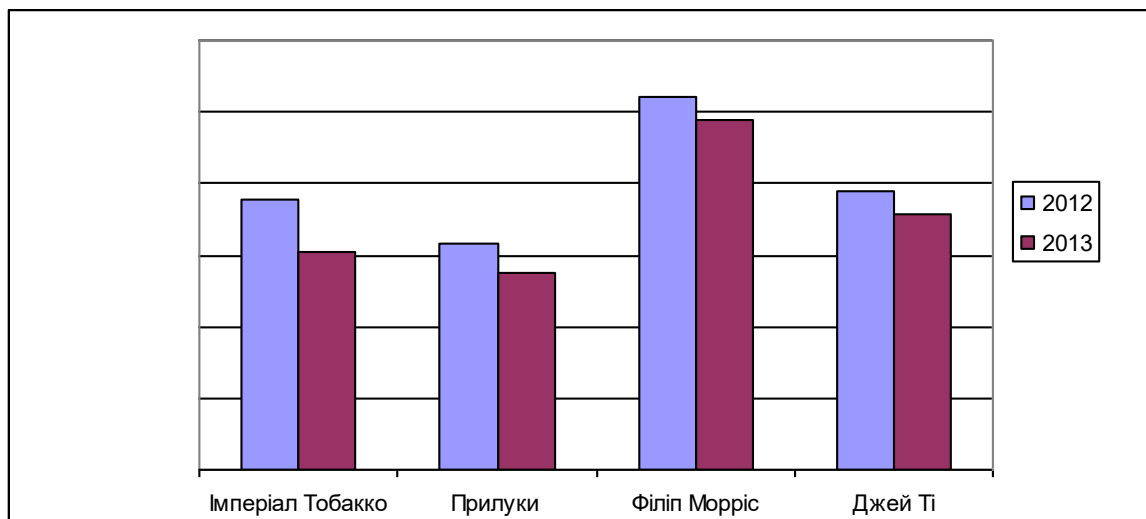

Рис. 1. Обсяг продажів тютюнових виробів за 2012 – 2013 роки в кількісному виразі

Зазначене мало б призвести до посилення між зазначеними суб'єктами господарювання конкуренції за обсяги реалізації товару з метою запобігання зниженню своєї доходності.

Однак, аналіз інформації, отриманої Комітетом від відповідачів у справі, свідчить про те, що активної конкурентної боротьби на ринку первинного продажу виробниками сигарет між ними не відбувалося, натомість наявні ознаки розподілу ринку тютюнових виробів України між ПП «Імперіал Тобако Юкрейн», ПрАТ «А/Т «В.А.Т. - Прилуки», ПрАТ «Філіп Морріс Україна» та ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» за обсягами реалізації.

Зокрема, матеріали справи свідчать про стабільність часток ПП «Імперіал Тобако Юкрейн», ПрАТ «А/Т «В.А.Т. - Прилуки», ПрАТ «Філіп Морріс Україна» та ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» у загальних обсягах реалізації цими суб'єктами господарювання тютюнових виробів (як за кількістю реалізованих тютюнових виробів, так і за вартістю їх реалізації, тобто, за обсягом доходу від реалізації) на ринку України.

Так, частки кожного з виробників/дистриб'юторів у загальній кількості реалізованих тютюнових виробів цими 4 суб'єктами господарювання залишалися практично незмінними протягом 2012, 2013 років (коливання складало менше 2,5 відсотка або в 4,4 рази менше, ніж коливання загальних обсягів реалізації). Зокрема в цей період частка ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» становить у середньому [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка, у ПрАТ «А/Т «В.А.Т. - Прилуки» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка, у ПрАТ «Філіп

Морріс Україна» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотки, у ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотків.

Так само незначними (до 1,5 відсотка або в 7,3 рази менше, ніж коливання загальних обсягів реалізації) були протягом 2012, 2013 років, першого кварталу 2014 року коливання часток виробників/дистриб'юторів у загальній вартості реалізованих ними тютюнових виробів на ринку України. Так, в цей період частка ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» становить у середньому [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотків, у ПрАТ «А/Т «В.А.Т. - Прилуки» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка, у ПрАТ «Філіп Морріс Україна» - [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка, у ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка.

В результаті зазначеного, незважаючи на зниження обсягів реалізації тютюнових виробів, відповідачі підвищили ціни на свої товари. Зокрема, зростання оптово-відпускних цін на тютюнові вироби у I кварталі 2014 року порівняно з 2012 роком в середньому склало понад 20 відсотків.

При цьому у найбільш масових за споживанням категоріях тютюнових виробів таке зростання відбувалося синхронно.

Зокрема, як свідчить аналіз структури реалізації цигарок ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ПрАТ « А/Т «В.А.Т. - Прилуки», ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» та ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», на ринку України наявні чотири основні категорії цигарок за показником оптово-відпускної ціни однієї пачки цигарок (з ПДВ):

перша категорія: до 5 гривень (складає у 2012 та 2013 роках за кількістю реалізованих цигарок 4,16 відсотка у загальній вартості реалізації виробниками/дистриб'юторами – відповідачами у справі, а за вартістю реалізованих цигарок – 1,7%);

друга категорія: від 5 до 10 гривень (складає у 2012 та 2013 роках за кількістю реалізованих цигарок 58,5 відсотка, а за вартістю реалізованих цигарок – 48,3 %);

третья категорія: від 10 до 15 гривень (складає у 2012 та 2013 роках за кількістю реалізованих цигарок 33,3 відсотка, а за вартістю реалізованих цигарок – 42,9%);

четверта категорія: понад 15 гривень (складає у 2012 та 2013 роках за кількістю реалізованих цигарок 3,9 відсотка, а за вартістю реалізованих цигарок – 6,9%).

При цьому обсяги продажів тютюнових виробів різних цінових категорій свідчать про наявність спеціалізації у виробників/дистриб'юторів - відповідачів у справі на виробництві та реалізації на території України цигарок окремих цінових категорій. Так, наприклад, абсолютне лідерство у реалізації цигарок першої категорії (до 5 гривень) протягом 2012, 2013 років та першого кварталу 2014 року за кількісним та вартісним показниками належало ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» (понад [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] %), в той час як частки інших виробників були значно меншими.

У категорії понад 15 гривень діяли тільки ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» та ПрАТ «Філіп Морріс Україна», при чому частка останнього протягом 2012, 2013 років та першого кварталу 2014 року становила понад [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] % як за кількісним, так і за вартісним показником реалізованих цигарок даного цінового сегменту.

Разом з цим, основну частину продажів тютюнових виробів як за кількістю, так і за вартістю на території України у всіх виробників складають цигарки другої та третьої цінових категорій. Таким чином, потенційно активна конкуренція між виробниками-відповідачами у справі могла відбуватися передусім у двох категоріях цигарок – від 5 до 10 гривень та від 10 до 15 гривень.

Однак аналіз динаміки максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби виробників/дистриб'юторів - відповідачів у справі на цигарки основних марок у другій та третій категоріях свідчить про наявність схожих тенденцій у цінових політиках цих суб'єктів господарювання.

Підтверджує схожість цінових тенденцій статистичний, зокрема, кореляційний аналіз. Так, коефіцієнт кореляції зміни максимальних роздрібних цін (надалі – МРЦ) на цигарки в зазначених цінових категоріях становить від 0,82 до 0,99, що є ознакою їх повної схожості.

Зазначене також підтверджується графічним аналізом динаміки максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби. Так, протягом періоду 2012, 2013 років та першого кварталу 2014 року спостерігається синхронність зміни виробниками/дистриб'юторами - відповідачами у справі максимальних роздрібних цін на основні марки цигарок у зазначених цінових сегментах (рис. 2 і рис. 3).

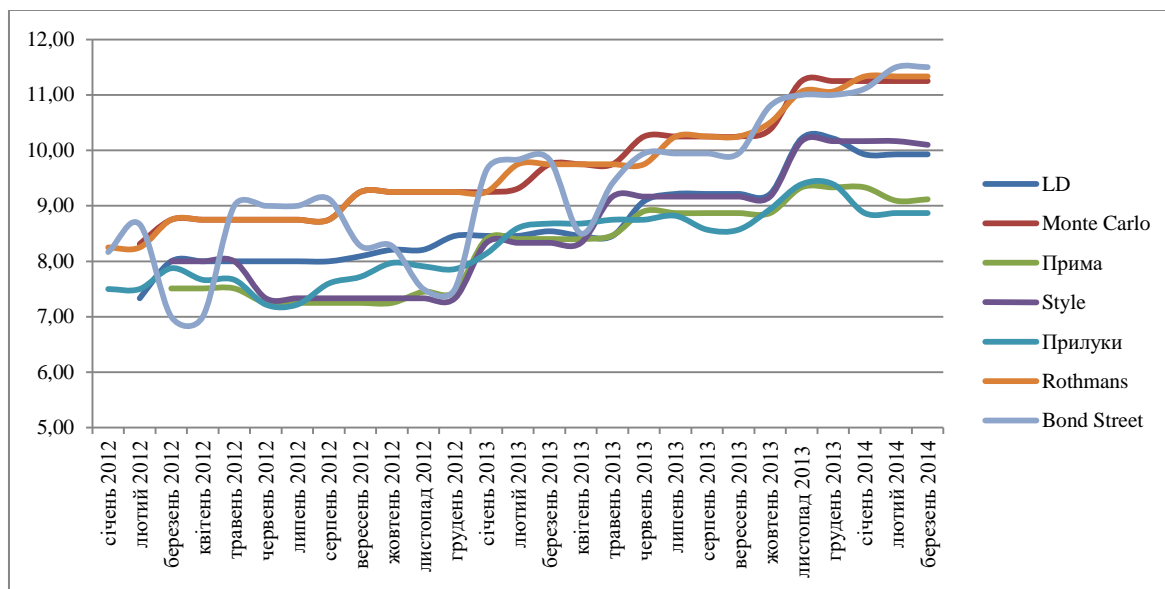

Рис. 2. Зміна МРЦ на цигарки сегменту від 5 до 10 гривень

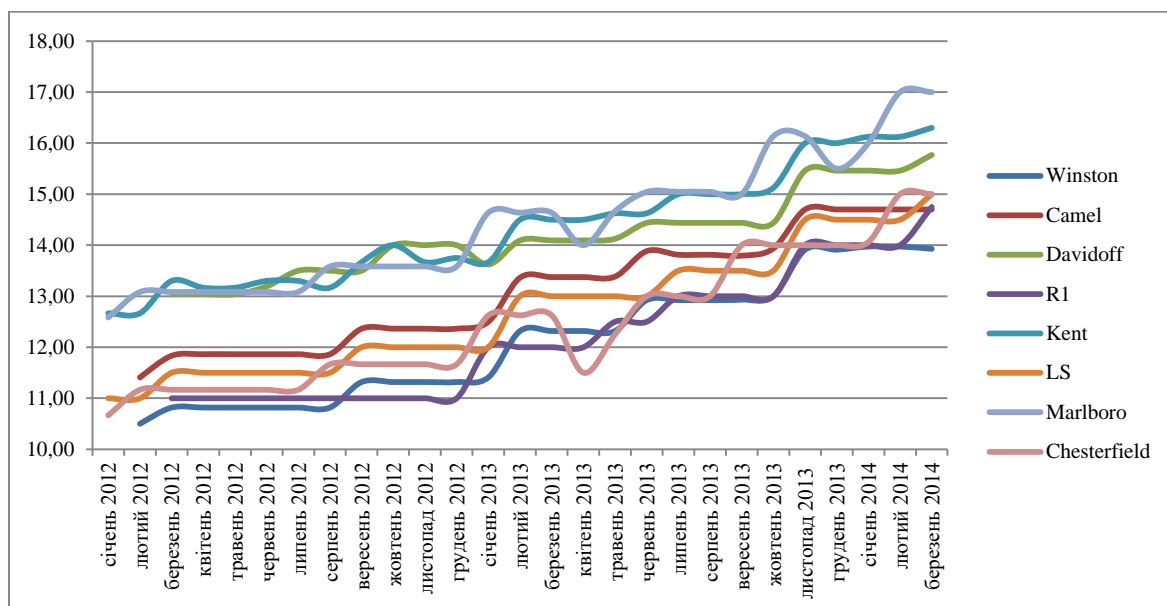

Рис. 3. Зміна МРЦ на цигарки сегменту від 10 до 15 гривень

Таким чином, навіть у тих цінових категоріях, у яких існують структурні передумови до конкуренції між ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» і ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» на ринку тютюнових виробів України, така конкуренція була обмежена, про що свідчить синхронність зміни максимальних роздрібних цін на цигарки.

Зокрема, відповідно до даних Державної служби статистики України протягом 2012-2013 років рівень інфляції в Україні зріс на 0,7 відсотка.

Зміни з боку державної податкової політики носили епізодичний характер. Так, протягом періоду з 2012 року до першого кварталу 2014 року ставка акцизного податку на тютюнові вироби змінювалася двічі: в січні 2012 року та в січні 2013 року. Відповідно адвалорна ставка акцизного податку змінилася з 25 до 12 відсотків до вартості товару, а специфічна ставка податку у січні 2012 року була встановлена на рівні 110,64 гривень за 1000 штук та у січні 2013 року зросла на майже 52 гривні і склала 162,6 гривень за 1000 штук.

Передбачені законодавством щорічні зміни акцизного податку не можуть слугувати поясненням наведеного зростання цін ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» і ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» на тютюнові вироби на ринку України у період 2012, 2013 та першого кварталу 2014 року.

Разом з цим, як видно з графіків на рисунках 2 та 3, істотне зростання цін у кожного з виробників/дистриб'юторів - відповідачів у справі починається з осені 2012 року та триває до першого кварталу 2014 року включно. Також у зазначений період часу ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» і ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. - Прилуки» продовжують активно співпрацювати з ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (на сьогодні ТОВ «ТЕДІС Україна»).

Зазначена поведінка, незважаючи на падіння обсягів реалізації тютюнових виробів у 2013 році, порівняно з 2012 роком, забезпечила для цих суб'єктів господарювання збереження доходу від реалізації тютюнових виробів у 2013 році порівняно з 2012 роком практично на незмінному рівні (зниження загального доходу від реалізації тютюнових виробів ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПП «Імперіал Тобако Юкрейн» і

ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» у цей період склало близько 0,1 відсотка, або у 110 разів менше, ніж зниження їх загальних обсягів реалізації у кількісному виразі).

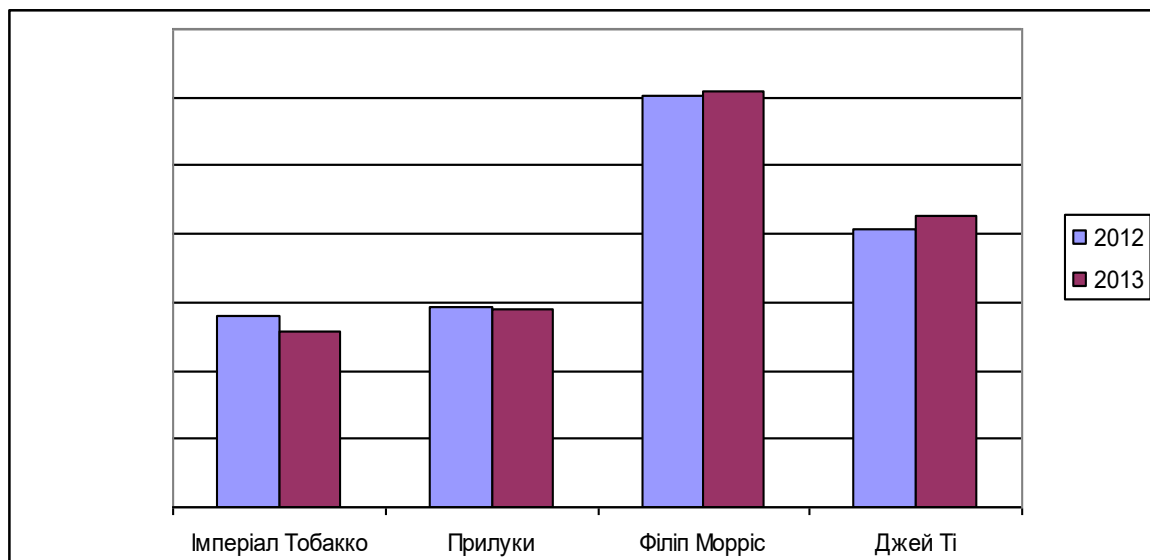

Рис. 4. Дохід від продажів тютюнових виробів за 2012-2013 роки

При цьому, ПрАТ «Філіп Морріс Україна» та ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», зменшивши обсяги реалізованої продукції, збільшили у 2013 році порівняно з 2012 роком свої доходи від реалізації тютюнових виробів на [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] та [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотка відповідно (рис.4). У свою чергу у ПП «Імперіал Тобакко Юкрейн» та ПрАТ « А/Т «В.А.Т. - Прилуки» зниження доходу від реалізації тютюнових виробів у цей період відбулося значно меншими темпами, ніж зниження їх обсягів продажів. Зокрема, у ПП «Імперіал Тобакко Юкрейн» таке зниження склало [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсотків, а у ПрАТ « А/Т «В.А.Т. - Прилуки» – [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] відсоток, тобто, на 11-12 відсотків менше, ніж зниження обсягів реалізації тютюнових виробів.

За аналізом інформації, отриманої від ПрАТ «Філіп Морріс Україна», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», ПрАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» і ПрАТ «В.А.Т.-Прилуки», було встановлено, що зазначені суб'єкти господарювання не здійснюють реалізацію тютюнових виробів (власного виробництва та імпортованих) безпосередньо торговельним мережам та іншим учасникам ринку роздрібною торгівлі тютюновими виробами, а реалізують усю вироблену продукцію суб'єктам господарювання, які отримали ліцензію на право оптової торгівлі тютюновими виробами.

За інформацією, наданою ПрАТ «Філіп Морріс Україна» і ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки», усі тютюнові вироби, які виробляються цими підприємствами, а також ними імпортуються, з 2013 року реалізуються тільки оптовій компанії - ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна». ПрАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» та ПП «Імперіал Тобакко Юкрейн» усі придбані та імпортовані тютюнові вироби реалізують тільки ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна»».

- (89) Отже, система дій та зобов'язань, які відповідачі у справі № 143-26.13/124-14 створили та взяли на себе, свідчила про те, що Виробники, почавши у 2012 році працювати з єдиним для всіх дистриб'ютором – ТОВ «ТК «Мегаполіс - Україна» (пізніше

перейменованій на ТОВ «ТЕДІС Україна»), змогли, незважаючи на падіння виробництва, підвищувати ціни на сигарети власного виробництва та зберегти свої ринкові частки.

4.6.2. Наслідки для ТОВ «ТЕДІС Україна» - забезпечення монопольного (домінуючого) становища на ринку дистрибуції сигарет

- (90) Набуття ТОВ «ТЕДІС Україна» статусу єдиного для всіх Виробників дистриб'ютора забезпечило суттєве підвищення прибутковості його основної діяльності, про що свідчать дані його фінансової звітності (п. 174 – 175 Рішення № 551-р):

Рік/Показник	2012 (тис. грн)	2013 (тис. грн)	2014 (тис. грн)	Індекс зростання 2014/2012 (%)
Валовий прибуток	[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]			
Фінансовий результат від операційної діяльності	[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]			
Операційні витрати	[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]			

- (91) Ці ж дані, при відносно стабільному рівні операційних витрат, свідчать про зростання прибутковості ТОВ «ТЕДІС Україна» саме за рахунок збільшення торговельної націнки.

4.6.3. Антиконтурентний вплив узгоджених дій на ринок у цілому

- (92) Дії Виробників та ТОВ «ТЕДІС Україна» призвели до усунення конкуренції за дистриб'ютора між Виробниками, встановлення та подальшого збереження (штучного підтримання) монопольного становища ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку дистрибуції сигарет шляхом обмеження доступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет інших суб'єктів господарювання (покупців).
- (93) Одним із наслідків підтримання монопольного становища ТОВ «ТЕДІС Україна» є відсутність конкуренції на рівні дистриб'юторів (оптових торговців), які, у разі наявності конкуренції, маючи різні умови здійснення господарської діяльності (зокрема різні обсяги закупівлі і реалізації сигарет, різні знижки від виробників, різні витрати тощо), були б змушені конкурувати між собою при встановленні своєї ціни реалізації на сигарети для покупців (у межах МРЦ).

5. Правова кваліфікація дій Відповідачів

- (94) Частиною другою статті 4 Закону передбачено, що суб'єкти господарювання зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (95) Згідно з пунктом 1 статті 50 Закону порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є антиконтурентні узгоджені дії.
- (96) Частиною першою статті 5 Закону передбачено, що узгодженими діями є, зокрема, укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів

господарювання; частиною другою цієї статті встановлено, що особи, які чинять або мають намір чинити узгоджені дії, є учасниками узгоджених дій.

- (97) Відповідно до частини першої статті 6 Закону антиконкурентними узгодженими діями є узгоджені дії, які призвели чи можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, а пунктом 5 частини другої цієї статті встановлено, що антиконкурентними узгодженими діями визнаються узгоджені дії, які стосуються обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання (покупців).
- (98) Дії ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» разом із ПРАТ «Філіп Морріс Україна», ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» разом із ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», ПАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» разом із ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн», ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» разом із ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки», а також ТОВ «ТЕДІС Україна», які полягають у погодженій поведінці, а саме в:
- підтриманні Виробниками договірних відносин із поставки (дистрибуції) сигарет лише з ТОВ «ТЕДІС Україна» як єдиним (спільним) для всіх Виробників дистриб'ютором на ринку первинного продажу виробниками сигарет та
 - створенні й підтриманні штучних бар'єрів вступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет для інших суб'єктів господарювання шляхом формулювання завищених умов для укладення договорів із потенційними дистриб'юторами, яким не відповідає і ТОВ «ТЕДІС Україна», що унеможлиблює вихід на ринок інших дистриб'юторів,

є порушенням, передбаченим пунктом 5 частини другої статті 6 Закону, у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання (покупців).

- (99) Відповідно до частини четвертої статті 6 Закону вчинення антиконкурентних узгоджених дій забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

6. Заперечення Відповідачів та їх спростування

6.1. Заперечення ТОВ «ТЕДІС Україна»

- (100) На копію витягу з подання з попередніми висновками від 19.12.2018 № 126-26.13/18-17/477-спр/кі (далі – Подання) ТОВ «ТЕДІС Україна» листом від 08.01.2019 № 18/ГО/ЮД надало такі заперечення на Подання.
- (101) ТОВ «ТЕДІС Україна» вважає висновки Комітету необґрунтованими й не доведеними, складеними із суттєвими порушеннями норм процесуального і матеріального права, при неповному з'ясуванні обставин, що мають значення для справи і не відповідають дійсним її обставинам.

Зокрема, у своїх запереченнях ТОВ «ТЕДІС Україна» зазначило, що ні лист від 20.12.2018 № 143-29/02-17190, ні витяг з Подання, які надійшли на адресу Товариства, не містили жодної інформації стосовно того, які документи, що містять інформацію з обмеженим доступом, Комітет приховав від Товариства; з яких причин її приховано; які заходи із забезпечення прав товариства з доступу до такої інформації було вжито; як і коли можна ознайомитися з неконфіденційними версіями цієї інформації. Тобто, Комітет не виконав своїх обов'язків і не вжив усіх необхідних заходів, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції, щодо доступу до інформації, на підставі якої Товариство було звинувачене у вчиненні порушення.

- (102) Зазначене твердження спростовується таким.

Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» конфіденційна інформація - інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов.

Відповідно до статті 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» інформація з обмеженим доступом, одержана Комітетом, його територіальними відділеннями у процесі здійснення своїх повноважень, використовується ними виключно з метою забезпечення виконання завдань, визначених законодавством про захист економічної конкуренції, і не підлягає розголошенню та оприлюдненню, крім випадків, передбачених Законом України «Про Антимонопольний комітет України».

Відповідно до частини другої статті 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» Комітет, як розпорядник інформації, який володіє конфіденційною інформацією, може поширювати її лише за згодою осіб, які обмежили доступ до інформації, а за відсутності такої згоди - лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Відповідно до статті 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України», у цілях забезпечення права особи на конфіденційність інформації, Комітет, його територіальні відділення повинні провести консультації з такими особами з метою з'ясування підстав для віднесення такої інформації до інформації з обмеженим доступом та/або з метою надання особою неконфіденційної версії документів чи іншої інформації.

Враховуючи наведене, 14.03.2019 до суб'єктів господарювання (розпорядників інформації, яка була надана ними як інформація з обмеженим доступом) було надіслано вимоги щодо надання останніми дозволу на зняття статусу «інформація з обмеженим доступом» з листів, які надсилалися до Комітету такими суб'єктами господарювання, та, зокрема, щодо надання неконфіденційної версії такої інформації у разі відсутності згоди на зняття статусу «інформація з обмеженим доступом».

З метою забезпечення прав ТОВ «ТЕДІС Україна» як відповідача у справі № 126-26.13/18-17 ТОВ «ТЕДІС Україна» було надано можливість ознайомитися з усіма матеріалами справи № 126-26.13/18-17, за винятком інформації з обмеженим доступом, а також інформації, розголошення якої може завдати шкоди інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розгляду справи. Відповідно до наявних у матеріалах справи № 126-26.13/18-17 протоколів ознайомлення уповноважених представників ТОВ «ТЕДІС Україна» з матеріалами справи відбувалося 12.02.2019 і 28.05.2019.

Відповідно до протоколу від 28.05.2019, уповноваженого представника ТОВ «ТЕДІС Україна» було ознайомлено з наявними неконфіденційними версіями листів, наданими суб'єктами господарювання після надсилання їм вимог від 14.03.2019.

Враховуючи наведене, Комітет діяв у межах та способом, передбаченим законодавством України щодо забезпечення прав осіб на конфіденційність інформації та надав ТОВ «ТЕДІС Україна» на ознайомлення всі матеріали справи, за винятком інформації, визначеної суб'єктами господарювання як інформація з обмеженим доступом.

- (103) *Щодо використаних Комітетом джерел доказів під час розгляду справи № 126-26.13/18-17. На думку ТОВ «ТЕДІС Україна», Комітет проігнорував той факт, що відповідно до ухвали Північного апеляційного господарського суду рішення № 551-р знаходиться в стадії судового оскарження, а це означає, що й саме рішення, і матеріали справи № 126-26.13/18-16 можуть використовуватися лише після*

відповідного аналізу й доказування як такі, що не пройшли відповідної судової перевірки.

Законом України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що органи Антимонопольного комітету України при розгляді справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, збирають і аналізують документи, висновки експертів, пояснення осіб, іншу інформацію, що є доказом у справі, та приймають рішення у справі в межах своїх повноважень.

Доказами у справі можуть бути *будь-які фактичні дані*, які дають можливість встановити наявність або відсутність порушення. Отже, збір доказів (їхніх процесуальних джерел) здійснюють органи та посадові особи Комітету з дотриманням процесуальних засад, встановлених актами конкурентного законодавства.

Разом із цим Подання містить відомості з таких процесуальних документів Комітету:

- рішення Комітету від 16.12.2016 № 551-р, яким визнано, що з 2013 року по вересень 2015 року (включно) ТОВ «ТЕДІС Україна» займало монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку дистрибуції сигарет відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції»;
- рекомендацій Комітету від 11.11.2014 № 31-рк.

Зазначені процесуальні документи було надіслано ТОВ «ТЕДІС Україна» у встановленому порядку для їх розгляду і виконання.

Твердження ТОВ «ТЕДІС Україна» про те, що матеріали Рішення № 551-р не можуть бути використані під час розгляду справи № 126-26.13/18-17, спростовуються таким. У судовій справі № 910/3047/17 за позовом ТОВ «ТЕДІС Україна» про визнання недійсним та скасування Рішення № 551-р Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду постановою від 19.06.2018 підтвердив правильність висновків Комітету стосовно визначення монопольного (домінуючого) становища ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку дистрибуції сигарет, визнання його дій зловживанням монопольним (домінуючим) становищем; накладення на ТОВ «ТЕДІС Україна» штрафу за відповідне порушення; зобов'язання ТОВ «ТЕДІС Україна» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції. При цьому зазначена постановою Верховного Суду є остаточною, набрала законної сили й оскарженню не підлягає.

- (104) *Щодо проведення слухань у справі № 126-26.13/28-16.* Відповідно до статті 23¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи Комітету, які розглядають справу, зокрема, про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, до прийняття рішення по суті можуть проводити слухання у справі.

Орган Комітету до слухання у справі залучає осіб, які беруть участь у розгляді справи, для надання ними пояснень, доводів та інших міркувань, необхідних для встановлення фактичних обставин справи.

Листом від 08.01.2019 № 18/ГО/ЮД ТОВ «ТЕДІС Україна» звернулося до Комітету із клопотанням про проведення слухання у справі.

З огляду на те, що ТОВ «ТЕДІС Україна» не надало своїх заперечень на висновки, наведені в Поданні, та клопотало про ознайомлення з матеріалами справи № 126-26.13/18-17, очевидно, для надання таких заперечень у майбутньому, листом Комітету від 31.01.2019 № 143-29/02-1332 ТОВ «ТЕДІС Україна» було повідомлено про можливість проведення слухань у майбутньому. Однак впродовж 9 місяців після отримання витягу з Подання та протягом 4 місяців після ознайомлення з усіма матеріалами справи № 126-26.13/18-17, крім тих, які визначені суб'єктами

господарювання як конфіденційні, ТОВ «ТЕДІС Україна» так і не надало своїх заперечень на Подання.

Більше того, під час засідання Комітету 26.09.2019 уповноважені представники ТОВ «ТЕДІС Україна» також не спростовували висновків, викладених у Поданні.

- (105) *Також у додаткових запереченнях від 27.09.2019 № 1720/ГО/ЮД ТОВ «ТЕДІС Україна» зазначило, що твердження Комітету, наведене в пункті 63 Подання, не відповідає дійсності, оскільки ТОВ «ТЕДІС Україна» здійснює доставку тютюнових виробів як у великі міста, селища міського типу, так і в невеликі села. Для спростування висновку Комітету, наведеного в пункті 63 Подання, ТОВ «ТЕДІС Україна» надало вибірковий перелік віддалених населених пунктів (140 місць реалізації сигарет), до яких Товариство здійснює доставку тютюнових виробів.*

Зазначене не спростовує висновків Комітету. Кількість адміністративно-територіальних одиниць в Україні на 01.01.2015⁸ була такою:

- міста – 460 одиниць, з них міста зі спеціальним статусом, республіканського, обласного значення – 184 одиниці;
- райони в містах – 111 одиниць;
- селища міського типу – 885 одиниць;
- сільські населені пункти – 28 388 одиниць.

Тобто, сумарна кількість селищ міського типу і сільських населених пунктів в Україні перевищує кількість (140) місць реалізації сигарет ТОВ «ТЕДІС Україна» у такі населені пункти у 209 разів.

Враховуючи наведене, вибірковий перелік ТОВ «ТЕДІС Україна» щодо реалізації сигарет не може бути прийнятим як спростування твердження, наведеного у пункті 63 Подання.

6.2. Заперечення групи компаній Бритіш Американ Тобакко

- (106) На копію витягу з Подання ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг України» (далі в цьому підрозділі – Товариство) надало власні міркування, коментарі та аргументи, якими не погоджується з фактами та висновками, встановленими у Поданні, і, зокрема, зазначило, що *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

Зазначене спростовується таким. ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» та ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» пов'язані між собою відносинами контролю, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», тобто є єдиним суб'єктом господарювання, та утворюють групу компаній Бритіш Американ Тобакко.

ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» співпрацювало з ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (ТОВ «ТЕДІС Україна») на підставі договору дистрибуції *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*, укладеного з ТОВ «Поділля-Тютюн».

Відповідно до додаткового договору *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» і ТОВ «Поділля-Тютюн» погодили, що *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

⁸ Електронний ресурс Державної служби статистики України (https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2015/ds/ator/ator2015_u.htm)

[Інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» уклало договір поставки *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* із ТОВ «ТК «Мегаполіс Україна» (ТОВ «ТЕДІС Україна»), відповідно до якого ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

Відповідно до додатків до договору поставки *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* сторони погодили *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

Листом від 12.02.2019 № 1751/19 КО ПрАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» повідомила, що *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

Факт здійснення ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» реалізації тютюнових виробів також підтверджується відомостями, наданими ДФС України листом від 23.07.2019 № 14562/5/99-99-12-01-03-16.

- (107) *Відсутність у матеріалах справи № 126-26.13/18-17 доказів прямого й непрямого контактів щодо погодження конкурентної поведінки між Відповідачами.*

Зазначене спростовується таким.

Відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про захист економічної конкуренції» узгодженими діями є укладення суб'єктами господарювання угод у будь-якій формі, прийняття об'єднаннями рішень у будь-якій формі, а також будь-яка інша погоджена конкурентна поведінка (діяльність, бездіяльність) суб'єктів господарювання.

Тобто, зміст узгоджених дій полягає в узгодженні суб'єктами господарювання своєї конкурентної поведінки, яка може виступати як діяльність, тобто вчинення певних дій, так і бездіяльність, тобто утримання від певних дій. Відмова суб'єктів господарювання від самостійності при прийнятті рішень у процесі зазначеного змагання розуміється як «узгодження».

Конкурентна поведінка - це дії суб'єктів господарювання, що стосуються конкуренції на ринку товару, у тому числі засобів, методів конкурентної боротьби, факторів, які впливають на рух товарів на ринку, на структуру ринку, на виробництво, менеджмент, планування, попит і пропозицію.

Під погодженою конкурентною поведінкою розуміють скоординовану різним способом конкурентну поведінку суб'єктів господарювання. Така координація може стосуватися конкурентної поведінки суб'єктів господарювання на одному ринку (між конкурентами), а також конкурентної поведінки між суб'єктами господарювання на вертикально-суміжних ринках (на попередніх чи наступних етапах просування товарів від виробництва до споживання чи конкурентної поведінки на різних – не пов'язаних ринках).

- (108) *Щодо реагування ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. – Прилуки» на зміни, що виникли на ринку первинного продажу виробниками сигарет у 2010 – 2011 роках компанії групи Бритіш Американ Тобакко зазначають, що [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом].*

Компанії групи Бритіш Американ Тобакко зазначили, що [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]. Водночас компанії групи Бритіш Американ Тобакко зазначили, що [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом].

Зазначене спростовується таким.

Адаптація суб'єкта господарювання до невизначеності бізнес-середовища полягає в тому числі у застосуванні превентивних адаптаційних заходів управління, що дозволяють суб'єкту господарювання вчасно, мобільно й адекватно реагувати на постійні зміни ринкового оточення, тим самим забезпечувати свою життєдіяльність і конкурентні позиції на ринку, опікуватися питаннями надійності партнерства зі своїми контрагентами, а також дотримуватися законодавства про захист економічної конкуренції.

Незважаючи на твердження Відповідача, що «*[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*», враховуючи територію України та значну кількість роздрібних торговельних точок, належне функціонування всіх ланцюгів поставки сигарет від виробника до споживача є необхідним. За даними представників Відповідача, наданими під час проведення засідання Комітету 27.09.2019, *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*. Отже, перехід до моделі співпраці з одним на всіх чотирьох конкуруючих виробників дистриб'ютором, містить суттєві ризики для бізнесу Відповідача.

Однак Відповідачем не надано доказів будь-якої діяльності щодо мінімізації ризиків при стрімкому переході від моделі співпраці з *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* дистриб'юторами у 2010 році до монополізації ринку первинного продажу виробниками сигарет ТОВ «ТЕДІС Україна» у 2013 році.

Отже, поведінка Виробників, у тому числі компаній групи Бритіш Американ Тобакко, свідчить не про вимушену адаптацію до ситуації, яка виникла на ринку первинного продажу виробниками сигарет, а про сприйняття такої ситуації як належної.

Разом із цим група компаній Бритіш Американ Тобакко повідомила, що *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

6.3. Заперечення ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна»

- (109) ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (далі в цьому підрозділі – Товариство) на копію витягу з Подання надало заперечення щодо висновків та пропозицій, викладених у Поданні, які в цілому зводяться до невизнання порушення у зв'язку з відсутністю в діях товариства порушення норм конкурентного законодавства та відсутністю чітких і переконливих доказів того, що товариство вчиняло будь-які діяння (дії, бездіяльність) або іншим чином брало участь в діях, які, на думку Комітету, мають ознаки антиконкурентних узгоджених дій та стали предметом розслідування, виходячи з такого.

ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» зазначило, що підприємство є виробничою фабрикою, яка здійснює виробництво сигарет на замовлення групи компаній «Імперіал Тобакко», а тому не було й не є учасником відносин, які могли б призвести до порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, зокрема, не мало й не має договірних або будь-яких інших відносин з ТОВ «ТЕДІС Україна» або ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна».

Так само ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» не встановлювало, не затверджувало та не оприлюднювало будь-яких вимог (критеріїв) до потенційних покупців (дистриб'юторів) і, відповідно, не могло встановлювати чи підвищувати бар'єри доступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет для нових дистриб'юторів.

Також зазначило, що наявність відносин контролю, у розумінні статті 1 Закону, між ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» та ПЗП «Імперіал Тобакко Юкрейн» не

може бути підставою для визнання товариства учасником узгоджених дій та накладення штрафу в силу положень частини четвертої статті 52 Закону.

При цьому ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» не має прямого контролю над діяльністю ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн», відносини контролю між вказаними компаніями виникають через наявність спільного власника – материнської компанії.

- (110) Надані ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» заперечення не ґрунтуються на чинному законодавстві про захист економічної конкуренції. Відповідно до статті 1 Закону, пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання; вирішальний вплив однієї чи декількох пов'язаних юридичних та/або фізичних осіб на господарську діяльність суб'єкта господарювання чи його частини, який здійснюється безпосередньо або через інших осіб, визначається як контроль; суб'єктом господарювання є, зокрема, група суб'єктів господарювання, якщо один або декілька з них здійснюють контроль над іншим.

При цьому з точки зору застосування законодавства про захист економічної конкуренції для суб'єкта господарювання характерним є не його формально окрема юридична правосуб'єктність, а *автономність дій на ринку*. Із цієї точки зору (автономності дій) не лише компанії, прямо пов'язані між собою відносинами контролю, але й афілійовані компанії не є окремими суб'єктами господарювання, оскільки вони (кожна окремо) не мають свободи визначення поведінки на ринку, тому їх сукупність утворює єдиний суб'єкт господарювання – групу. Дії суб'єктів, які входять до однієї групи, полягають у розподілі завдань між ними для досягнення однієї кінцевої мети, спрямованої на задоволення потреб такої групи, відповідно, дії всіх учасників групи розглядаються як дії одного суб'єкта господарювання, який здійснює господарську діяльність на відповідному ринку.

Під час розгляду справи № 126-26.13/18-17, зокрема і як зазначено в пункті 15 цього рішення, ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» та ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн» є пов'язаними особами, які входять до групи компаній «Імперіал Тобакко», що правомірно визнано Комітетом єдиним суб'єктом господарювання у розумінні статей 1 та 52 Закону.

Тобто, ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» та ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн», з точки зору застосування законодавства про захист економічної конкуренції, є єдиним суб'єктом господарювання.

- (111) Також Товариство зазначає, що Комітетом не було враховано та належним чином проаналізовано інші фактори, які стали підставою для схожості цінових коливань на ринку, а саме: підвищення ставки акцизного податку, зміни обмінного курсу іноземних валют до гривні тощо.

ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» вважає, що розмір збільшення ставки акцизного податку та зростання курсу обміну валюти є спільними для всіх виробників, а тому цілком очевидним є і той факт, що коливання вартості цін будуть демонструвати схожість. На думку ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна», Комітет не брав до уваги й не аналізував весь період з 2010 до 2016 року, для створення ефекту відсутності конкуренції проаналізовані частки ринку й ціни на тютюнові вироби за період 2012 - I квартал 2014 року, у той час як період з 2015 до 2016 року, коли цінові війни між виробниками мали місце, і частки ринку зазнали істотних змін, чомусь не знайшов відображення в Поданні.

ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» вважає твердження, що начебто завдяки співпраці з ТОВ «ТЕДІС Україна» виробники забезпечили собі сталу частку у

продажах сигарет, необґрунтованим та таким, що не відповідає дійсності; стверджують, що Комітетом у Поданні не доведено, що ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» за рахунок наявності відносин контролю отримало чи могло отримати будь-які конкурентні переваги чи інші вигоди від дій, які, на думку Комітету, мають ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

- (112) Зазначені заперечення спростовуються тим, що за наявності на ринку первинного продажу виробниками сигарет великої кількості оптових покупців оптова націнка в кожного з оптових покупців була б різною залежно від різних показників (різні обсяги закупівлі і, відповідно, реалізації сигарет, різні знижки від виробників, різні власні витрати тощо), тому оптові торговці змушені були б конкурувати між собою при встановленні своєї власної ціни реалізації на сигарети, за відсутності інформації про формування ціни оптовими постачальниками.

Також, як уже зазначалося, за умов наявності на ринку первинного продажу виробниками сигарет одного дистриб'ютора з однаковими умовами реалізації сигарет роздрібним покупцям та наявності МРЦ структура формування ціни для виробників стає прозорою, що дозволяє їм знизити рівень цінової конкуренції між собою. Зрозуміла ціна для виробників формується на першій ланці, оскільки чим більше ланок, тим більше інших факторів, які впливають і формують ціну, які відстежити та на які вплинути дуже важко.

Щодо часових меж досліджуваного ринку необхідно зазначити таке.

Відповідно до положень Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р (далі – Методика), часовими межами ринку визначається проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Оскільки, за наявною в Комітеті інформацією та інформацією з відкритих джерел, починаючи з квітня 2017 року Виробники почали здійснювати реалізацію сигарет й іншим суб'єктам господарювання (дистриб'юторам) на підставі відповідних укладених договорів, часовими межами досліджуваного ринку є саме 2010-2016 роки, тобто проміжок часу, протягом якого простежувалася зміна структури ринку первинного продажу виробниками сигарет.

Крім того, звуження часового періоду до місяця або кварталу є недоцільним, оскільки частки суб'єктів господарювання в часових межах короткострокового періоду можуть коливатись під впливом факторів разового характеру (недопоставка, затримка із платежами тощо), що не відображає ситуацію щодо часток суб'єктів господарювання на ринку первинного продажу виробниками сигарет в цілому. Не відображають сталої ситуації розподілення часток на ринку первинного продажу виробниками сигарет і «цінові війни», які, як правило, мають виключний, короткостроковий характер.

Отже, під час визначення та дослідження часових меж ринку Комітет, зокрема його структурні підрозділи, діяв у межах та способом, передбаченим законодавством про захист економічної конкуренції України.

6.4. Інші заперечення Виробників

- (113) На копію витягу з Подання ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» та ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна», ПЗП «Імперіал Тобакко Юкрейн» та ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна», ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки», ПРАТ «Філіп Морріс Україна» та ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» (далі разом у цьому підрозділі – Товариства) надали свої зауваження та

заперечення щодо висновків та пропозицій, викладених у Поданні, які за своєю суттю в цілому зводяться до такого.

6.4.1. *Наявність достатньо високої ділової репутації у ТОВ «Поділля-Тютюн» до його придбання Megapolis Holdings (Overseas) Limited*

- (114) Товариства вважають висновок Комітету щодо відсутності у ТОВ «ТЕДІС Україна» відповідної ділової репутації на ринку первинного продажу виробниками сигарет і досвіду роботи як національного дистриб'ютора неправильним, оскільки Комітет не врахував досвіду ТОВ «Поділля-Тютюн» та його ділову репутацію на зазначеному ринку.

Також зазначили, що входження ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринок первинного продажу виробниками сигарет у 2010 році відбулось шляхом одержання ним контролю над дистриб'ютором ТОВ «Поділля-Тютюн», а подальше розширення діяльності ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку первинного продажу виробниками сигарет так само відбувалося шляхом поглинання інших дистриб'юторів.

Крім того, ТОВ «ТЕДІС Україна» на час входження на ринок первинного продажу виробниками сигарет було частиною групи компаній «Мегаполіс», яка здійснювала дистрибуцію сигарет, пива та безалкогольних напоїв. Відповідно, відсутні підстави стверджувати, що ТОВ «ТЕДІС Україна», як частина вказаної групи компаній, не мало досвіду ведення такого бізнесу.

- (115) Для спростування вказаного твердження необхідно зазначити, що в розділі 4.1 Подання, йшлося саме про діяльність компанії «Megapolis» до моменту придбання ТОВ «Поділля-Тютюн», зокрема, про те, що на момент виходу на товарні ринки України у 2010 році ТОВ «ТЕДІС Україна» (компанія «Megapolis») (м. Нікосія, Кіпр) не здійснювало жодної господарської діяльності з виробництва, придбання та реалізації товарів (робіт, послуг) на території України.

Крім того, поглинання ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (зараз – ТОВ «ТЕДІС Україна») інших суб'єктів господарювання, зокрема ТОВ «Поділля-Тютюн», яке на той момент було одним із багатьох дистриб'юторів на ринку первинного продажу виробниками сигарет з часткою в загальних обсягах реалізації Виробниками сигарет, яка ніколи не перевищувала 10-15 відсотків, не гарантує здійснення на належному рівні дистрибуції сигарет як єдиного дистриб'ютора на ринку первинного продажу виробниками сигарет.

Отже, зазначені заперечення не беруться до уваги.

6.4.2. *Непередбачуваність виходу дистриб'юторів з ринку первинного продажу виробниками сигарет*

- (116) Товариства у своїх запереченнях повідомляють, що продаж усіх вироблених ними сигарет єдиному дистриб'ютору є *наслідком* подій, які відбувалися на ринку первинного продажу виробниками сигарет протягом 2010 – 2011 років, а не їх причиною. Відтак порушення причинно-наслідкового зв'язку у висновках Комітету та неврахування додаткових факторів, що впливали на поведінку Виробників, призводить, на їх думку, до хибності таких висновків Комітету.

Адже, враховуючи тенденцію до припинення відносин із дистриб'юторами, а також з метою забезпечення безперебійних поставок сигарет до роздрібних точок продажу для підтримання ринкової позиції та нормальної діяльності Товариства були змушені шукати канали дистрибуції сигарет. Отже, збереження відносин і обсягів придбання ТОВ «ТЕДІС Україна» дозволило уникнути ситуації, за якої сигарети Товариств могли перестати постачатися через відмову чергового дистриб'ютора від співпраці, що могло потягнути за собою значні збитки та втрату ринкових позицій.

Крім того, структурні зміни на ринку первинного продажу виробниками сигарет повною мірою пояснюються причинами, не пов'язаними з узгодженими діями, в яких Комітет звинувачує Товариства. Зміна структури ринку первинного продажу виробниками сигарет стала результатом концентрацій та узгоджених дій між ТОВ «ТЕДІС Україна» та іншими дистриб'юторами у 2010 – 2012 роках, які були погоджені Комітетом шляхом надання відповідних дозволів протягом зазначеного періоду.

Товариства не приймали жодного рішення про перехід на роботу з одним дистриб'ютором, не розривали з власної ініціативи договорів із жодним дистриб'ютором; забезпечували постачання сигарет всім дистриб'юторам в тих обсягах, які замовляли дистриб'ютори. А той факт, що в певний період часу Товариства стали одержувати замовлення лише від одного дистриб'ютора, який покривав точки продажу попередніх дистриб'юторів, і постачати йому відповідні обсяги сигарет, відображає лише те, що інших дистриб'юторів у Товариств вже не залишилось.

Щодо нез'ясування причин виходу інших дистриб'юторів з ринку первинного продажу виробниками сигарет Товариства зазначають, що не мають зобов'язань для з'ясування причин виходу суб'єктів господарювання з ринку; для Товариств важливим був сам факт того, що дистриб'ютори повідомляли їх про припинення відносин.

- (117) Дійсно, Виробники не зобов'язані з'ясовувати причини виходу з ринку своїх контрагентів (дистриб'юторів), але така поведінка не є характерною при веденні господарської діяльності і встановленні сталих взаємовідносин між контрагентами, про що і вказується в мотивувальній частині цього рішення.

Крім того, для Виробників стрімке скорочення кількості дистриб'юторів до фактично єдиного дистриб'ютора має дуже істотні ризики у вигляді можливості висування цим монополістом необґрунтованих вимог як до умов, так і до способів придбання та реалізації сигарет, адже ТОВ «ТЕДІС Україна», враховуючи своє становище на ринку первинного продажу виробниками сигарет, може на власний розсуд встановлювати свої відповідні критерії. Повна бездіяльність Виробників в умовах стрімкої монополізації ринку первинного продажу виробниками сигарет єдиним для всіх Виробників покупцем та фактичне підтримання його монопольного становища на ринку завдяки завищеним вимогам до потенційних дистриб'юторів може бути пояснене лише наявністю відповідних домовленостей між Виробниками та ТОВ «ТЕДІС Україна».

Нехарактерною з огляду на попередній досвід є поведінка Виробників під час зміни структури ринку, адже до набуття ТОВ «ТЕДІС Україна» монопольного (домінуючого) становища на ринку дистрибуції сигарет Виробники мали сталі договірні відносини з іншими контрагентами (понад 30 суб'єктів господарювання), з якими мали договори щодо оптового придбання сигарет.

Разом із цим 26.09.2019 на засіданні Комітету уповноваженими представниками Товариств було повідомлено та підтверджено, що Товариствам вигідно працювати з єдиним дистриб'ютором – ТОВ «ТЕДІС Україна», а не з іншими «малими» суб'єктами господарювання, оскільки співпраця з останніми є ризиком для бізнесу Товариств. Зокрема, зазначили, що на ринку первинного продажу виробниками сигарет відсутні (крім ТОВ «ТЕДІС Україна») такі суб'єкти господарювання - оптові покупці, які б відповідали встановленим вимогам Товариств.

А отже, підтверджується висновок Комітету щодо підтримання та збереження Виробниками монопольного (домінуючого) становища ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку дистрибуції сигарет.

6.4.3. *Порушення причинно-наслідкового зв'язку у висновках Комітету щодо нарощення ТОВ «ТЕДІС Україна» свого матеріально-технічного забезпечення та збільшення частки ринку первинного продажу виробниками сигарет.*

(118) У наданих запереченнях Товариства вважають, що твердження Комітету щодо обізнаності та впевненості ТОВ «ТЕДІС Україна» у відсутності ризиків для інвестицій та досягненні кінцевого результату ґрунтувалося на аналізі неповної інформації про умови ринку та обсяги продажів, оскільки не було враховано обсяги реалізації Виробниками в сукупності. З огляду на існування можливості того, що інвестиції здійснювалися ТОВ «ТЕДІС Україна» як реакція на зміни обсягів продажів сигарет, висновок Комітету про те, що динаміка дій ТОВ «ТЕДІС Україна» та динаміка збільшення обсягів реалізації сигарет свідчать про можливу узгодженість дій ТОВ «ТЕДІС Україна» та Виробників, є необґрунтованим.

(119) Зазначене твердження спростовується таким.

Ринок тютюнових виробів в Україні існує понад 20 років і характеризується відносно сталим колом виробників та зрозумілими і прогнозованими обсягами реалізації тютюнових виробів на ньому. У 2010 році під час виходу ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (зараз - ТОВ «ТЕДІС Україна») на ринок первинного продажу виробниками сигарет ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (зараз - ТОВ «ТЕДІС Україна») було обізнане щодо обсягів реалізації тютюнових виробів в Україні.

Бездіяльність Виробників під час зміни структури ринку первинного продажу виробниками сигарет з конкурентної на монополізовану вказує на те, що Виробники погодилися на ризики реалізації сигарет єдиному дистриб'ютору.

Зазначене було б неможливим за умови невпевненості Виробників у ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (зараз - ТОВ «ТЕДІС Україна»), яке розпочало свою діяльність на ринку первинного продажу виробниками сигарет України лише у 2010 році.

6.4.4. *Дозволи Комітету на узгоджені дії та концентрації як бар'єри, які призвели до виходу з ринку первинного продажу виробниками сигарет найбільших дистриб'юторів*

(120) Товариства зазначили, що, надавши дозволи на узгоджені дії та концентрації, Комітет тим самим дозволив вихід з ринку первинного продажу виробниками сигарет гравців, сукупна частка продажів Товариств яким була суттєва, що саме здійснення зазначених концентрацій та узгоджених дій спричинило консолідацію ринку первинного продажу виробниками сигарет внаслідок виходу з такого ринку дистриб'юторів із значною ринковою часткою і призвело до появи потужного дистриб'ютора.

Зокрема, Товариства зазначили, що при наданні дозволів ТОВ «ТЕДІС Україна» на узгоджені дії та концентрації Комітет не врахував думку Товариств як суттєвих гравців на ринку первинного продажу виробниками сигарет та не дослідив питання ймовірного завдання шкоди правам та інтересам Товариств у результаті здійснення відповідних узгоджених дій та концентрацій.

(121) Дійсно, 23.11.2011 Комітет прийняв рішення №№ 701-р, 702-р, 703-р, 704-р, яким надав строком на 10 років (тобто до 23.11.2021) дозволи на узгоджені дії у вигляді укладення Меморандумів, якими встановлювалися зобов'язання продавців не здійснювати оптової реалізації тютюнових виробів без дозволу компанії «Megapolis». Ці рішення було прийнято Комітетом на підставі інформації заявника про те, що в результаті заявлених дій (концентрацій та узгоджених дій) частка групи компаній «Мегаполіс» на ринку не перевищить 35 %. Проте, зважаючи на подальші стрімкі зміни структури ринку [ринок протягом одного року з конкурентного перетворився на монополізований, на якому Група компаній «Мегаполіс», а саме ТОВ «ТК Мегаполіс-Україна» (у подальшому –

ТОВ «ТЕДІС Україна»), зайняла ринкову частку в понад 99 %] і той факт, що, як було в подальшому з'ясовано, вже у 2012 році Група «Мегаполіс» мала дуже істотну ринкову частку, що значно перевищувала 35 %, з метою усунення обмежень доступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет всіх інших суб'єктів господарювання, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», рішення від 23.11.2011 №№ 701-р, 702-р, 703-р, 704-р про надання дозволів на узгоджені дії було переглянуто та скасовано рішенням Комітету від 20.11.2018 № 641-р.

6.4.5. Мета та діяльність Асоціації. Відсутність координації конкурентної поведінки

- (122) Також Товариства вважають таким, що ґрунтується на припущенні, та необґрунтованим висновок Комітету про погодженість поведінки Виробників і ТОВ «ТЕДІС Україна» щодо зміни структури ринку первинного продажу виробниками сигарет, оскільки Асоціація мала б відреагувати на зміни на ринку первинного продажу виробниками сигарет певним чином, але замість цього відхилилася від типової для неї поведінки.
- (123) Необхідно зазначити, що як і у випадку із виходом дистриб'юторів з ринку первинного продажу виробниками сигарет, Комітет вказує на нехарактерну (аномальну) поведінку суб'єктів господарювання та Асоціації, на ринку первинного продажу виробниками сигарет, яка відрізняється від поведінки цих суб'єктів за звичайних умов, на тлі нарощення ТОВ «ТЕДІС Україна» свого матеріально-технічного забезпечення. Тобто, мова йде про сукупність дій (бездіяльності), не характерних для суб'єктів господарювання на ринку.

6.4.6. Неприпустимість використання обставин, які Комітет вважає встановленими під час розслідування справи № 126-26.13/28-16, як доказів у Справі

- (124) Товариства зазначають, що інформація, відображена в рішенні № 551-р, не може використовуватися як доказ у справі № 126-26.13/18-17 з огляду на зміст статті 41 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та з огляду на те, що інформація в рішенні, на яку Комітет посилається як на доказ, була з'ясована не в повному обсязі, оскільки не була запитана в Товариств, та, зокрема, не відповідає дійсності.
- (125) Зазначене спростовується таким. У судовій справі № 910/3047/17 за позовом ТОВ «ТЕДІС Україна» про визнання недійсним та скасування Рішення № 551-р Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду постановою від 19.06.2018 підтвердив правильність висновків Комітету стосовно визначення монопольного (домінуючого) становища ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку дистрибуції сигарет, визнання його дій зловживанням монопольним (домінуючим) становищем; накладення на ТОВ «ТЕДІС Україна» штрафу за відповідне порушення; зобов'язання ТОВ «ТЕДІС Україна» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції. При цьому зазначена постанова Верховного Суду є остаточною, набрала законної сили й оскарженню не підлягає.

6.4.7. Відсутність причинно-наслідкового зв'язку між поведінкою Товариств і ТОВ «ТЕДІС Україна» та збереженням монопольного становища ТОВ «ТЕДІС Україна»

- (126) У наданих запереченнях Товариства також вважають висновок Комітету про наявність ознак узгодженої антиконкурентної поведінки щодо встановлення та подальшого збереження (штучного підтримання) монопольного становища ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку дистрибуції сигарет шляхом обмеження доступу на ринок інших суб'єктів господарювання неправомірним та таким, що суперечить Закону та судовій практиці в Україні, практиці Європейської Комісії та Суду Європейського Союзу.

На думку Товариств, схожість у поведінці суб'єктів господарювання на ринку первинного продажу виробниками сигарет не може виступати достатнім доказом узгодженої поведінки суб'єктів господарювання. Обов'язковою є аргументація відсутності у суб'єкта господарювання об'єктивних причин для вчинення схожих дій (бездіяльності) та доведення спричиненості схожої поведінки виключно домовленістю між суб'єктами господарювання.

Також зазначили, що жодного альтернативного покупця / дистриб'ютора не було створено під час діяльності ТОВ «ТЕДІС Україна» не тому, що товариство та інші виробники домовилися створювати перешкоди для входу на ринок первинного продажу виробниками сигарет таких альтернативних покупців, а тому, що після встановлення монополії жоден гравець не може чесно конкурувати з такою монополією, і що така монополія була створена не завдяки Товариствам. Така ситуація вказує на відсутність торгових бар'єрів з боку Товариств для входження інших суб'єктів господарювання на ринок первинного продажу виробниками сигарет.

(127) Зазначене спростовується таким.

Стрімке входження на низькоконцентрований ринок первинного продажу виробниками сигарет ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна» (ТОВ «ТЕДІС Україна»), за умови відсутності достатньої ділової репутації у компанії «Megapolis» в Україні на момент виходу на ринок та випереджувальне нарощування матеріально-технічної бази і трудових ресурсів ТОВ «ТК «Мегаполіс-Україна», з одного боку, та збільшення обсягів реалізації Виробниками сигарет ТОВ «ТЕДІС Україна» на фоні раптового скорочення за короткий час кількості дистриб'юторів (на початок 2010 року – 56 дистриб'юторів, на кінець 2011 року (після набуття контролю над 11-ма дистриб'юторами) – 45 дистриб'юторів, на початок 2013 року – один дистриб'ютор), бездіяльності Виробників під час масового отримання від інших дистриб'юторів відмов щодо співпраці, відсутності будь-якого реагування Виробників, у тому числі в межах Асоціації, на зміну структури ринку первинного продажу виробниками сигарет з конкурентної на монопольну для Виробників – усі ці обставини у своїй сукупності не мають іншого пояснення, крім погодженості поведінки Виробників і ТОВ «ТЕДІС Україна» щодо створення структури ринку первинного продажу виробниками сигарет з одним спільним для всіх Виробників дистриб'ютором – ТОВ «ТЕДІС Україна».

У подальшому дії Виробників були спрямовані на встановлення штучних бар'єрів щодо доступу інших суб'єктів господарювання на ринок первинного продажу виробниками сигарет шляхом висування вимог (критеріїв), яким повинні відповідати потенційні дистриб'ютори. Однак зазначеним вимогам (критеріям) не відповідав жоден із потенційних дистриб'юторів, так само, як не відповідало і саме ТОВ «ТЕДІС Україна».

Водночас поведінка ТОВ «ТЕДІС Україна» характеризується таким:

- 1) *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* (пункт 187 Рішення № 551-р);
- 2) *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* в (пункт 168 Рішення № 551-р), *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* (пункт 169 Рішення № 551-р);
- 3) *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* (пункт 192 Рішення № 551-р). *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* (пункт 193 Рішення № 551-р).

Усе це відбувалося в умовах відмови Виробниками потенційним дистриб'юторам в укладенні договорів поставки сигарет та нехтування недотриманням ТОВ «ТЕДІС Україна» вимоги щодо доставки сигарет їх виробництва транспортом ТОВ «ТЕДІС Україна» у віддалені села і селища. Як встановлено Комітетом у рішенні № 551-р, у 2015 році до 58 відсотків сигарет Виробників від загального обсягу їх реалізації ТОВ «ТЕДІС Україна» реалізовувало на території власних магазинів і магазинів-складів (тобто без доставки).

Отже, без узгодженої антиконкурентної поведінки Виробників та ТОВ «ТЕДІС Україна» встановлення та подальше збереження (штучне підтримання) монопольного становища ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринку дистрибуції сигарет не відбулося б.

6.4.8. *Невідповідність визначених у Поданні товарних меж ринку кваліфікації порушення*

- (128) Товариства зазначають, що Комітет, не здійснивши належного дослідження ринку оптової реалізації сигарет, зробив висновок про те, що дії Товариств обмежили доступ на ринок первинного продажу виробниками сигарет інших суб'єктів господарювання. Також, на думку Товариств, Комітет не здійснив належного дослідження ринку дистрибуції сигарет. Відтак Товариства вважають, що невідповідність визначення товарних меж досліджуваного в Поданні ринку (тобто ринку первинного продажу виробниками сигарет), і на ринку, дії Товариств на якому кваліфіковані Комітетом як створення та підтримання штучних бар'єрів вступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет, потребують ретельної уваги Комітету.

Зокрема, Товариства вважають, що доведення Комітетом порушення на одному ринку здійснюється в результаті дослідження дій, поведінки та відносин суб'єктів господарювання на цілком іншому ринку, тому застосований Комітетом метод доказування порушення на одному ринку шляхом дослідження дій на іншому ринку є абсолютно помилковим та хибним.

- (129) Зазначене заперечення спростовується таким.

Комітетом під час розгляду справи № 126-26.13/18-17 визначення товарних меж ринку здійснювалося відповідно до положень Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженій розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р.

6.4.9. *Порушення та неправильне застосування норм матеріального та процесуального права, що призведе до прийняття неправильного рішення у Справі*

- (130) Товариства вважають, що Комітет при розгляді зазначеної справи не навів прямих доказів, які б свідчили про наявність у діях Товариств узгодженої конкурентної поведінки, як це передбачено статтею 5 Закону. Оскільки докази, наведені в Поданні, демонструють лише схожість дій і не доводять наявності саме узгоджених дій, що є необхідним для встановлення об'єктивної частини порушення за пунктом 5 частини другої статті 6 Закону, Комітет здійснив неправильне застосування норм матеріального права, що може призвести до прийняття неправильного рішення у Справі.

Зокрема, посилення Комітету як на ключовий доказ (зокрема в частині бар'єрів доступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет, висновку, що жоден суб'єкт господарювання, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», не міг придбати сигарети у Виробників) на висновки в іншій справі, у якій Товариства не були залучені як сторони, не відповідає принципам доказовості, порушує права та інтереси Товариств, що, на думку Товариств, є порушенням та неправильним застосуванням норм процесуального права, які у свою чергу можуть призвести до прийняття неправильного рішення у Справі.

Також Товариства зазначають, що залучення третьої особи є безпідставним, порушує права та інтереси Товариств, є порушенням та неправильним застосуванням норм процесуального права, що може призвести до прийняття неправильного рішення у Справі.

(131) Зазначене спростовується таким.

Відповідно до статті 35 Закону про розгляді справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Комітету збирають і аналізують документи, висновки експертів, пояснення осіб, іншу інформацію, що є доказом у справі.

Докази у справі – це будь-які дані, які забезпечують можливість визначити наявність або відсутність порушення, що встановлюється шляхом: одержання від сторін, третіх осіб письмових та усних пояснень, витребування в документальній формі відомостей про основні види діяльності тощо. Для того, щоб встановити наявність складу правопорушення та вивчити всі обставини справи, необхідно зібрати та проаналізувати докази.

Відповідно до статті 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» державний уповноважений Антимонопольного комітету України має повноваження при розгляді заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, при проведенні перевірки та в інших передбачених законом випадках вимагати від суб'єктів господарювання, об'єднань, органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, їх посадових осіб і працівників, інших фізичних та юридичних осіб інформацію, в тому числі з обмеженим доступом.

Відповідно до пункту 23 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) та зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299, зі змінами, службовцями Комітету, яким доручено збирання та аналіз доказів, проводяться дії, спрямовані на всебічне, повне та об'єктивне з'ясування дійсних обставин справи, прав і обов'язків сторін.

Отже, під час проведення розслідування справи Комітет, зокрема його структурні підрозділи, діють в межах та з дотриманням чинних нормативно-правових актів.

Щодо підстав залучення ТОВ «ГД «Львівська тютюнова фабрика ЛТД» до участі у справі № 126-26.13/18-17 як третьої особи листами від 31.07.2018 Товариства були повідомлені.

6.4.10. Щодо бар'єрів вступу на ринок – обмежень, які пов'язані з необхідністю відповідати вимогам до дистриб'юторів та щодо невідповідності ТОВ «ТЕДІС Україна» одному з основних критеріїв, які висуваються до дистриб'юторів, та відмови Товариств в укладенні прямих договорів поставок іншим суб'єктам господарювання.

(132) Товариства вважають, що вказані в Поданні вимоги до потенційних дистриб'юторів, які Комітет визначає як найсуттєвіший бар'єр вступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет, є помилковими та такими, що суперечать діям Комітету, адже рішенням № 15-рк від 29.09.2015 Комітет вже висловлював рекомендацію підприємству запровадити такі умови відбору (вимоги до дистриб'юторів), що і було виконано підприємством.

Критерії, які встановлюють Товариства для будь-яких потенційних покупців, є загальними, об'єктивно необхідними і єдиними для всіх кандидатів і завжди застосовуються об'єктивно й однаково. Вони, наприклад, включають критерій щодо

територіального покриття, яке не обмежується тільки великими містами, оскільки необхідно, щоб усі споживачі мали доступ до сигарет; стабільне фінансове становище, оскільки воно є необхідним для будь-яких ділових відносин, особливо коли мова йде про відстрочені платежі; наявність інфраструктури (склади, транспорт тощо), оскільки вона є необхідною для здійснення дистрибуції, належного зберігання і доставки сигарет споживачам.

Також зазначили, що критерії, які встановлюються для потенційних контрагентів, мають якісний характер, є об'єктивно необхідними з огляду на специфіку ринку первинного продажу виробниками сигарет, і не обмежують конкуренцію на будь-якому з товарних ринків України, що продаж сигарет повинен відбуватися через надійних контрагентів, які відповідають об'єктивним критеріям, в основі яких лежать високі стандарти діяльності товариства, та зазначили, що не встановлювали жодних спеціальних критеріїв, яким відповідає ТОВ «ТЕДІС Україна», і, відповідно, не виключали можливості співпраці з іншими потенційними покупцями.

Разом із цим Товариства вважають помилковим висновок Комітету про те, що відсутність договорів з іншими суб'єктами господарювання свідчить про наявність штучних бар'єрів виходу на ринок первинного продажу виробниками сигарет, оскільки Товариства розглядали всі пропозиції щодо укладення договорів із новими потенційними дистриб'юторами, проводили переговори тощо, проте жоден із суб'єктів господарювання не проявив інтересу стати реальним дистриб'ютором підприємства.

(133) Зазначене спростовується таким.

Відповідно до Методики потенційними конкурентами, зокрема, вважаються такі суб'єкти господарювання:

- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
- нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

Відповідно до пункту 111 рішення № 551-р, кожен із Виробників висуває вимоги до потенційних дистриб'юторів, які суттєво не відрізняються між собою:

- наявність ліцензії на право здійснення оптової торгівлі тютюновими виробами;
- дотримання законодавства у сфері обігу тютюнових виробів, протидії корупції та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом;
- наявність прозорої структури власності;
- наявність досвіду в галузі дистрибуції споживчих товарів широкого вжитку;
- здійснення визначених Виробником(ами) обсягів закупівлі сигарет;
- поставка сигарет не тільки у великі міста, а й у селища міського типу та села;
- наявність складських приміщень, що забезпечують якісне (без змін споживчих характеристик) зберігання сигарет;
- проведення логістичних операцій, сканування, відвантаження;
- наявність власних чи орендованих транспортних засобів;
- обов'язок щодо створення резервного запасу сигарет на складах (безперебійність дистрибуції);

- *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*;
- *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

Відповідно до пункту 114 рішення № 551-р схожі критерії містять відповідні переліки критеріїв групи компаній Джей Ті, наприклад:

- *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*;
- *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*;
- *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

Відповідно до пункту 115 рішення № 551-р група компаній Імперіал Тобакко висуває аналогічні вимоги щодо *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

Виходячи зі змісту встановлених вимог (критеріїв, умов) Виробники надають дистрибуційній складовій статус першочергової та необхідної передумови для укладення Виробниками прямих договорів з іншими, крім ТОВ «ТЕДІС Україна», суб'єктами господарювання.

За висновком Комітету, на дату прийняття рішення № 551-р (16.12.2016) зазначеним та іншим вимогам Виробників до потенційних дистриб'юторів не відповідав жоден із суб'єктів господарювання, що придбав сигарети у ТОВ «ТЕДІС Україна» (пункт 116 рішення № 551-р).

Такі суб'єкти господарювання неодноразово зверталися до Виробників із пропозиціями розглянути можливість співпраці щодо прямих поставок сигарет без посередників і дистриб'юторів, за результатами розгляду яких отримували відповіді від Виробників щодо необхідності надання документів, проведення обговорень, зустрічей, переговорів (пункт 117 рішення № 551-р).

На 16 грудня 2016 року Виробниками так і не укладено жодного договору на придбання / реалізацію сигарет безпосередньо у Виробників із жодним із суб'єктів господарювання, крім ТОВ «ТЕДІС Україна» (пункт 118 рішення № 551-р).

6.4.11. Щодо відсутності цінової конкуренції між виробниками через наявність єдиного дистриб'ютора

- (134) Товариства повідомили, що звинувачення Комітету в послабленні цінової конкуренції між Товариствами та іншими виробниками в результаті входження ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринок первинного продажу виробниками сигарет не відповідають дійсності, адже механізм ціноутворення не залежить від кількості дистриб'юторів, а визначається об'єктивними чинниками (ставки податків, темпи інфляції тощо).

Товариства також зауважили, що їх ринкова частка постійно змінюється – це відбувалося як до входу ТОВ «ТЕДІС Україна» на ринок первинного продажу виробниками сигарет, так і протягом досліджуваного періоду. Коливання ринкових часток доводить, що Товариства жорстко конкурували між собою за частку на ринку, що було б неможливим у випадку змови між виробниками та/або ТОВ «ТЕДІС Україна».

На думку Товариств, схожість цінових коливань на сигарети, зокрема, спричинена об'єктивними факторами, а саме підвищенням ставки акцизного податку: з урахуванням встановлення максимальних роздрібних цін на сигарети та їх декларування фактично у відкритих джерелах зрозуміти вартість сигарет конкурентів абсолютно не складно і кількість дистриб'юторів тут не має жодного значення.

- (135) Комітет навів інформацію щодо цін та обсягів реалізації Виробниками сигарет, тим самим підтверджуючи, що наявність на ринку первинного продажу виробниками сигарет одного дистриб'ютора створює сприятливі умови для виробників у частині встановлення цін на сигарети, виробництві відповідних обсягів товару для їх подальшої реалізації, збільшення своєї частки на ринку.
- (136) Разом із цим у поясненнях від 30.09.2019 № 280/01 група компаній Джей Ті повідомила, що *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]*.

За відомостями групи компаній Джей Ті частки реалізації тютюнових виробів ТОВ «ТЕДІС Україна» та іншим суб'єктам господарювання були такими:

2017 рік: ТОВ «ТЕДІС Україна» - *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* відсотки, інші суб'єкти господарювання - *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* відсотків.

2018 рік: ТОВ «ТЕДІС Україна» - *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* відсотків, інші суб'єкти господарювання - *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* відсотки.

2019 рік: ТОВ «ТЕДІС Україна» - *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* відсоток, інші суб'єкти господарювання - *[інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом]* відсотків.

[Інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом].

7. Остаточні висновки Комітету

- (137) Отже, доказами, зібраними у справі, доводиться, а зауваженнями й запереченнями Відповідачів не спростовується висновок Комітету про те, що дії Відповідачів, які полягають у погодженій поведінці (діях, бездіяльності), а саме, у підтриманні Виробниками договірних відносин із поставки (дистрибуції) сигарет лише з ТОВ «ТЕДІС Україна» як єдиним (спільним) для всіх Виробників дистриб'ютором на ринку первинного продажу виробниками сигарет та створенні й підтриманні штучних бар'єрів вступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет для інших суб'єктів господарювання шляхом формулювання завищених умов для укладення договорів із потенційними дистриб'юторами, яким не відповідає і ТОВ «ТЕДІС Україна», що унеможливує вихід на ринок первинного продажу виробниками сигарет інших дистриб'юторів і усунуло конкуренцію на відповідному ринку, – є антиконкурентними узгодженими діями, які стосуються обмеження доступу на ринок первинного продажу виробниками сигарет інших суб'єктів господарювання (порушення, передбачене пунктом 5 частини другої статті 6 Закону).

8. Визначення розміру штрафів

- (138) Відповідно до пункту 1 статті 50 Закону порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є, зокрема, антиконкурентні узгоджені дії.
- (139) Вчинення антиконкурентних узгоджених дій забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом (частина четверта статті 6 Закону).
- (140) Відповідно до частини другої статті 52 Закону, за порушення, передбачене пунктом 1 статті 50 Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф. У разі наявності незаконно одержаного прибутку, який перевищує десять відсотків зазначеного доходу

(виручки), штраф накладається у розмірі, що не перевищує потрібного розміру незаконно одержаного прибутку. Розмір незаконно одержаного прибутку може бути обчислено оціночним шляхом.

- (141) Згідно з частинами третьою та четвертою статті 52 Закону доход (виручка) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається як сумарна вартість доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) усіх юридичних та фізичних осіб, що входять до групи, яка визнається суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 цього Закону. У разі, коли декілька юридичних та/або фізичних осіб - суб'єктів господарювання, які входять до групи, що визнається суб'єктом господарювання, вчинили діяння (дії, бездіяльність), які призвели до порушення законодавства про захист економічної конкуренції зазначеним суб'єктом господарювання, та/або мають права, без яких вчинення порушення було б неможливим, та/або отримали чи можуть отримати переваги в конкуренції чи інші вигоди, штраф накладається на суб'єкт господарювання в особі юридичних та/або фізичних осіб, які вчинили наведені діяння (дії, бездіяльність) або отримали чи можуть отримати наведені вигоди. Під вигодою вважається, зокрема, можливість впливати на діяльність інших юридичних та/або фізичних осіб - суб'єктів господарювання, одержання частини їх прибутку.
- (142) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «ТЕДІС Україна» листом від 29.05.2019 № 985/ГО/ЮД (вх. № 8-01/497-кі від 04.06.2019), чистий дохід ТОВ «ТЕДІС Україна» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (143) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» листом від 28.05.2019 № Ю2805/19-44 (вх. № 8-01/479-кі від 30.05.2019), чистий дохід ТОВ «Філіп Морріс Сейлз енд Дистриб'юшн» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (144) Відповідно до інформації, наданої ПРАТ «Філіп Морріс Україна» листом від 28.05.2019 № Ю2805/19-1133 (вх. № 8-01/478-кі від 30.05.2019), чистий дохід ПРАТ «Філіп Морріс Україна» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (145) Відповідно до інформації, наданої ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» листом від 29.05.2019 № 513/01 (вх. № 8-01/484-кі від 31.05.2019), чистий дохід ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (146) Відповідно до інформації, наданої ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» листом від 03.06.2019 № 536/01 (вх. № 8-01/501-кі від 04.06.2019), чистий дохід ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (147) Відповідно до інформації, наданої ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» листом від 24.05.2016 вих. № 169/19 (вх. № 8-01/465-кі від 27.05.2019), чистий дохід ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (148) Відповідно до інформації, наданої ПзП «Імперіал Тобако Юкрейн» листом від 24.05.2019 № 90/Д (вх. № 8-02/466-кі від 27.05.2019), чистий дохід ПзП «Імперіал

Тобако Юкрейн» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.

- (149) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» листом від 14.06.2019 № 2780/19ЦКО (вх. № 8-01/541-кі від 14.06.2019), чистий дохід ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (150) Відповідно до інформації, наданої ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» листом від 06.06.2019 № 1779/19КО (вх. № 8-02/522-кі від 07.06.2019), чистий дохід ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.-Прилуки» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у 2018 році становив [інформація визначена відповідачем як інформація з обмеженим доступом] гривень.
- (151) Визначаючи розміри штрафів, Комітет бере до уваги, що законодавство про захист економічної конкуренції не ставить застосування передбаченої ним відповідальності за порушення цього законодавства у залежність від наявності в суб'єкта господарювання вини в будь-якій формі.
- (152) У 2015 – 2016 роках вигоди від реалізації ПРАТ «Філіп Морріс Україна» і ТОВ «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн», як єдиним суб'єктом господарювання, тютюнових виробів ТОВ «ТЕДІС Україна» отримали ПРАТ «Філіп Морріс Україна» і ТОВ «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн». Такі вигоди, зокрема, полягали в одержанні частини прибутку ПРАТ «Філіп Морріс Україна» і ТОВ «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн» як єдиним суб'єктом господарювання.
- (153) Отже, враховуючи зазначене, у 2010 – 2016 роках вигоди від реалізації ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» і ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», як єдиним суб'єктом господарювання, тютюнових виробів ТОВ «ТЕДІС Україна» отримали ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» і ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна». Такі вигоди, зокрема, полягали в одержанні частини прибутку ПАТ «Джей Ті Інтернешнл Україна» і ПРАТ «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» як єдиним суб'єктом господарювання.
- (154) Отже, враховуючи зазначене, у 2010 – 2016 роках вигоди від реалізації ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» і ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн» як єдиним суб'єктом господарювання тютюнових виробів ТОВ «ТЕДІС Україна» отримали ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» і ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн». Такі вигоди, зокрема, полягали в одержанні частини прибутку ПРАТ «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» і ПЗП «Імперіал Тобако Юкрейн» як єдиним суб'єктом господарювання.
- (155) Отже, враховуючи зазначене, у 2015 – 2016 роках вигоди від реалізації ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» і ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» як єдиним суб'єктом господарювання тютюнових виробів ТОВ «ТЕДІС Україна» отримали ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» і ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна». Такі вигоди, зокрема, полягали в одержанні частини прибутку ПРАТ «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» і ТОВ «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» як єдиним суб'єктом господарювання.
- (156) При визначенні розміру штрафів Комітет врахував тривалість порушення (щонайменше з 2011 по 2016 роки).

Враховуючи викладене, керуючись статтею 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та

пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

1. Визнати, що група компаній Філіп Морріс, в особі товариства з обмеженою відповідальністю «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн» (ідентифікаційний код 39540982, адреса: 04070, м. Київ, вул. Спаська, буд. 30) і приватного акціонерного товариства «Філіп Морріс Україна» (ідентифікаційний код 00383231, адреса: 62482, Харківська обл., Харківський р-н, с-ще Докучаєвське, Польовий в'їзд, буд. 1), групи компаній Джей Ті в особі публічного акціонерного товариства «Джей Ті Інтернешнл Україна» (ідентифікаційний код 14372142, адреса: 39605, Полтавська обл., м. Кременчук, вул. 1905 року, буд. 19) і приватного акціонерного товариства «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» (ідентифікаційний код 19345204, адреса: 04070, м. Київ, вул. Спаська, буд. 30а), групи компаній Імперіал Тобакко, в особі приватного акціонерного товариства «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» (ідентифікаційний код 20043260, адреса: 03026, м. Київ, вул. Академіка Заболотного, буд. 35) і підприємства з іноземною інвестицією «Імперіал Тобако Юкрейн» (ідентифікаційний код 20044494, адреса: 03026, м. Київ, вул. Академіка Заболотного, буд. 35), групи компаній Бритіш Американ Тобакко, в особі товариства з обмеженою відповідальністю «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» (ідентифікаційний код 40102602, адреса: 01014, м. Київ, вул. Болсуновська, буд. 13-15) і приватного акціонерного товариства «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т.- Прилуки» (ідентифікаційний код 14333202, адреса: 17502, Чернігівська обл., м. Прилуки, вул. Незалежності, буд. 21), та товариства з обмеженою відповідальністю «ТЕДІС Україна» (ідентифікаційний код 30622532, адреса: 65044, м. Одеса, просп. Шевченка, буд. 4а) вчинили порушення, передбачене пунктом 5 частини другої статті 6 та пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються обмеження доступу інших суб'єктів господарювання (покупців) на ринок первинного продажу виробниками сигарет.

2. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «ТЕДІС Україна» штраф у розмірі 3 430 471 100 (три мільярди чотириста тридцять мільйонів чотириста сімдесят одна тисяча сто) гривень.

3. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн» штраф у розмірі 366 619 800 (триста шістьдесят шість мільйонів шістсот дев'ятнадцять тисяч вісімсот) гривень.

4. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «Філіп Морріс Україна» штраф у розмірі 814 666 600 (вісімсот чотирнадцять мільйонів шістсот шістдесят шість тисяч шістсот) гривень.

5. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на публічне акціонерне товариство «Джей Ті Інтернешнл Україна» штраф у розмірі 434 343 800 (чотириста тридцять чотири мільйони триста сорок три тисячі вісімсот) гривень.

6. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна» штраф у розмірі 488 947 700 (чотириста вісімдесят вісім мільйонів дев'ятсот сорок сім тисяч сімсот) гривень.

7. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» штраф у розмірі 167 120 000 (сто шістдесят сім мільйонів сто двадцять тисяч) гривень.

8. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на підприємство з іноземною інвестицією «Імперіал Тобако Юкрейн» штраф у розмірі 292 490 700 (двісті дев'яносто два мільйони чотириста дев'яносто тисяч сімсот) гривень.

9. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на товариство з обмеженою відповідальністю «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» штраф у розмірі 80 011 400 (вісімдесят мільйонів одинадцять тисяч чотириста) гривень.

10. За порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення, накласти на приватне акціонерне товариство «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. - Прилуки» штраф у розмірі 448 329 900 (чотириста сорок вісім мільйонів триста двадцять дев'ять тисяч дев'ятсот) гривень.

11. Зобов'язати товариство з обмеженою відповідальністю «Філіп Морріс Сейлз Енд Дистриб'юшн» разом із приватним акціонерним товариством «Філіп Морріс Україна», публічне акціонерне товариство «Джей Ті Інтернешнл Україна» разом із приватним акціонерним товариством «Джей Ті Інтернешнл Компані Україна», приватне акціонерне товариство «Імперіал Тобакко Продакшн Україна» разом із підприємством з іноземною інвестицією «Імперіал Тобако Юкрейн», товариство з обмеженою відповідальністю «Бритіш Американ Тобакко Сейлз Енд Маркетинг Україна» разом із приватним акціонерним товариством «А/Т тютюнова компанія «В.А.Т. - Прилуки» і товариство з обмеженою відповідальністю «ТЕДІС Україна» припинити порушення, зазначене в пункті 1 резолютивної частини цього рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду міста Києва у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ